פולע טאבעל־ע פון דער מלוכה־לאטעריע זעה 7־טע זייט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

היינט 8 זייטען

פרייז 20 גראשען.

נייער פאלקסבלאט

№ 80 | Łódź, Czwartek 3 kwietnia 1930. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, ה׳ ניסן תר״צ | № 80

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224־71

גרויסער צענטראלער וואהל־בלאק

ווערט געפלאנט צו די נייע סיים־וואהלען

וו א ר ש א, 2 (טעלעפאניש פון אונזער קא־רעספאנדענט) דער געשפרעך פון היינטיגען טאג אין סיים, איז געווען די נעכטיגע ערקלערונג פון פרעמיער סלאוועק. אין שייכות מיט׳ן פרעמיערס נעכטיגע ערקלערונג קומען פאר בעראטונגען פון די פיהרער פון די סיים־קלובען, אויף וועלכער עס ווערט בעטראכט די פראגע וועגען דער עווענטו־עלער פונאנדערלאזונג פון סיים. ווי מען שמועסט ווערט געפלאנט צו שאפען צו קומענדיגע סיים־וואהלען א צענטראלען וואהל־בלאק, וואס זאל ארומנעמען דעם גאנצען צענטראלעוו, ד. ה. אלע פארטייען פון לינקס ביז צום צענטער.

אלע גרופירונגען מאכען שוין די נויטיגע פארברייטונגען צו די קומענדיגע וואהלען, ווייל מען רעכענט זיך מיט דער מעגליכקייט, דאס דער סיים זאל נאך אין מאי פונאנדערגעלאזט ווערען.

אונטערהאנדלונגען וועגען א גרויסע אויסלענדישע הלואה

וו א ר ש א, 2 (טעלעפאניש פון אונזער קא־רעספאנדענט). ווי מען גיט איבער פון רעגירונגס־קרייזען האלט שוין די געפלאנטע הלואה פון 25 מיליאן דאלאר פאר׳ן שוועבעלעך־מאנאפאל ביים רעאליזירט ווערען.

א חוץ דעם ווערען געפיהרט שטארקע אונ־טערהאנדלונגען מיט אויסלענדישע פינאנץ־קאנצערן וועגען א גרויסע הלואה.

פרעמיער סלאוועק מיט א וויזיט

ביים סיים מארשאלעק דאשינסקי

וו א ר ש א, 2. (טעלעפאניש פון אונזער סיים־קארעספאנדענט). היינט 11 א זייגער איז רעה נעווענער פרעמיער בארטעל געקומען צום סיים־מארשאלעק מיט א געזעגענונגס־וויזיט.

ארום האלב איינס א זייגער האט פרעמיער סלאוועק בעזוכט דעם סיים־מארשאלעק דאשינסקי דערנאך איז דער פרעמיער אוועק צום סענאט־מאר־שאלעק שימאנסקי.

וויכטיג נייעס!!

מצות

די בעסטע, פיינסטע, דינסטע

ווערען אויסגעבאקען אין דער היגיענישער און כשר׳ער זייט לאנגע יאהרען בעוואוסטער

בעקעריי פאמארסקא 56 (—רוג— טארגאווא)

פינקטליכע און רעעלע בעהאנדלונג.

די בעקעריי געפינט זיך אונטער דער שטרענגער השגחה פון לאדזער רבינאט.

מיט אכטונג בעקער־מייסטער צווייליך און קופערמיכ׳ע

בעמערקונג: קיין פיליעס בעזיצען מיר נישט.

Dr. med. ALBERT GOTLIEB

Piotrkowska 26, tel. 177-50

אקושער און ספעציאליסט פון פרויען־קראנקהייטען

נעהמט אן אין דערהיים פון 3–6 אווענד און אין לעטשניצע „Vita" פיעטריק. 45

ענטשולדיגונג

דערמיט בעט איך ענטשולדיגונג ביי ה׳ ארון פרידריך, קילינסקיעגא 63 פאר די בעליידיגונג, וואס איך האב ארויסגעזאגט אין אנ׳ או פגערעגטען צושטאנד. מיט אכטונג

אבע וואלפאוויטש

ווסכאדניא 39

די גרעסטע סענסאציע

פאר דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג

זענען די

מאשין־מצות

וואס ווערען אויסגעבאקען פון דער בעוואוסטער

צוקערניע נח ווינבערג

38 פיעטריקאווער 38, טעל. 143־82

די בעקעריי איז איינגעארדענט מיט דער טעכניק און היגיענע. די מצות זענען געבאקען פון דעם שענסטען מעהל און זענען בעוואוסט מיט זייער פיינעם געשמאק און גוטסקייט.

דאס איז די איינציגע מצה־בעקעריי אין לאדז, וואס געפינט זיך אונטער דער שטרענגסטער השגחה פון יאנאווער רב שליט״א דפה לאדז. די מצות זענען כשר אפילו למהדרין מן המהדרין.

בעמערקונג: יעדע ארט בעשטעלונג ווערט אפגעשיקט א היים. מ׳בעט די בעשטעלונגען וואס פריהער אויפצוגעבען, כדי צו קענען דאס ג׳ פובליקום צופרידענצושטעלען.

מיט אכטונג נח ווינבערג

38 פיעטריקאווער 38, טעל. 143 82

לעכער מאשינאווע

ווערען אנגענומען אויסצו־נייהען צו ביליגע פרייזען ביי ג. נארדמאן

זגיערסקא 9

מצות

שעהנע דינע כשר׳ע געשמאקפולע

בעקומט מען אין דער זייט 50 יאהר בעוואוסטער היגיענישער בעקעריי פון

יצחק מאיר פאקולא, אגראדאווא 3

ברכותי הכי חמות למזכיר הקה״ה העברית בלודז

מר פנחס נדל

ליובל העשר שלו.

בעבודתך זו, עבודה הקהלה העברית בגלותנו, לך והצלך וראה פרי כרצונך וכרצון וכל אחב״י.

מאגיסטר שלמה גוביז.

דער פסח

איז שוין פאר דער טיר!

וואס האט איהר געטון, כדי צו רעקלאמירען אייערע פסח־ארטיקלען?

גוט פערקויפען

וועט איהר אייער סחורה, אויב איהר וועט זיך רעקלאמירען אין

„נייעס פאלקסבלאט"

בעשטעלט תיכף

אייער אנאנס

אין „נייעס פאלקסבלאט"

אנאנסען ווערען אנגענומען היינט א גאנצען מעת לעת

אין אדמיניסטר. פיעטרי־קאווער 21, טעל. 224־71.

נאך קורצע שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 50 יאהר מיין ליבע פרוי, מיין טייערע און אונפער־געסליכע מוטער, שוועסטער און טאנטע

יוטע חיי׳ בת ר׳ אברהם בער יאקובאוויטש נ״י מסטריקאו ברומער נ״ע

די לויה קומט פאר היינט, דאנערשטאג, 12 א זייגער בייטאג פון פאזנאנסקי׳ס שפיטאל, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 58 יאהר מיין ליבער מאן, אונזער ליבער פאטער, גרויספאטער און שוויגערפאטער

ג. ע. דוב בער מייזעל

די לויה קומט פאר היינט 2 א זייגער מיטאג פון טרוי־ער־הויז נאווא־צעגעלניאנא 33.

די טיפטרויענדע פאמיליע.

בעקאנטמאכונג

די געשעפטען „ארקאדיא" פיעטריקאווער 121 און פיעטריקאווער 35 זענען דאס אייגענטום פון

יאן טרושקאווסקי

און די פירמע „ארקאדיא" איז נור צוליב אויסשליסליכע רעקלאמע־צוועקען.

פירמע „ארקאדיא"

אגראדאווא 13

געוואלדיגע אויפרעגונג געגען בעריכט

פון דער ענגלישער אויספארשונגס-קאמיסיע

פראטעסט-דעפעשען פון ווארשעווער קהלה און ראבינאט. — אפענער בריף פון ענגלישע מלוכה-מענער

היינט — מאקדאנאלד׳ס ערקלערונג וועגען דער ארץ-ישראל-פאליטיק

פראטעסט-דעפעשען פון ווארשעווער קהלה און ראבינאט

געגען בעריכט פון דער ענגלישער אויספארשונגס-קאמיסיע

וו א ר ש א, 2 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די ווארשעווער קהלה-פערוואלטונג האט אויף דער מיטוואכדיגער זיצונג ארויסגעשיקט א דעפעשע צום ענגלישען פרעמיער מאקדאנאלד, אין וועלכען עס ווערט געזאגט, אז דאס פוילישע יודענטום איז שטארק בעאונרוהיגט און ביז אין דער טיפקייט פון דער נשמה פערביטערט, וואס אין דעם בעריכט פון דער ארץ-ישראל-קאמיסיע זענען איגנארירט געווארען די היסטארישע רעכט פון יודישען פאלק.

דאס יודישע פאלק אין פוילען, ווערט ווייטער אין דער דעפעשע געזאגט, וויל גלויבען, אז איהר ה׳ פרעמיער, אלס שעף פון דער ענגלישער רעגירונג, צוזאמען מיט די פארשטעהער פון ענגלישען פאלק אין פארלאמענט וועט ערפילען די היסטארישע אויפגאבע און די הבטחות לגבי דעם יודישען פאלק און דערמיט בערעכטיגען דעם גלויבען, וואס דאס יודישע פאלק האט אין דער ענגלישער רעגירונג.

די דעפעשע איז אונטערגעשריבען פון פרעזעס פון דער ווארשעווער קהלה פארבשטיין.

אויך דער ווארשעווער ראבינאט האט ארויסגעשיקט א דעפעשע צו מאקדאנאלד, אין וועלכען עס ווערט בעזאגט פאלגענדעס:

דער ראבינאט דריקט אויס זיין פערביטערונג געגען דעם, וואס אין דעם בעריכט פון דער אויספארשונגס-קאמיסיע איז איגנארירט געווארען דאס הייליגע היסטארישע רעכט פון יודישען פאלק.

דאס רעליגיעזע יודענטום וועט נישט דערלאזען, אז עס זאלען צונישט ווערען די גרויסע האפנונגען, וואס דאס יודישע פאלק האט געלעגט אויף דעם אפמאך פון ארץ-ישראל.

DZIŚ

otwarcie filji
i pokaz gotowania kawy

JULJUSZ MEINL
Import kawy i herbaty S. A.
PIOTRKOWSKA 95

דער גייסט פון דער באלפור-דעקלאראציע מוז אפגעהיט ווערען

עפענטליכער בריף פון ענגלישע פאליטיקער

ל א נ ד א ן, 2 (י. ט. א. טעלעגראפיש). די היינטיגע „טיימס“ פערעפענטליכט א בריף אונטערגעשריבען פון לארד סעסיל (קאנסערוואטיסט), לארד לאמסבורי (קאנסערוואטיסט), מאלקאן מעקדאנעל (לייבוריסט) און ארטשיבאלד סינקלער (ליבעראל) אין צוזאמענהאנג מיט׳ן בעריכט פון דער ארץ-ישראל-קאמיסיע.

די אויטארען פון בריף פאדערן, אז די ענגלישע רעגירונג זאל עפענטליך ערקלערען, אז דער ארץ-ישראל-מאנדאט בלייבט אונבעריהרט און אז ער וועט פערווירקליכט ווערען אין גייסט און ווארט פון דער באלפור-דעקלאראציע.

ירושלימער דיסטריקט-קאמיסאר

נעהמט אין אכט די רעזיגנאציע פון די יודישע ראטמענער

י ר ו ש ל י ם, 2. (יט״א טעלעגראפיש). דער דיסטריקט-קאמיסאר פון ירושלים האט צוגעשיקט צו די יודישע ראטמענער, וואס האבען זיך אפגעזאגט פון זייערע מאנדאטען א בריף, אין וועלכען ער ערקלערט, אז ער נעהמט אין אכט זייער ארויסטריט און דאנקט זיי פאר זייער ביז-א-צייטיגער ארבייט.

גלייכצייטיג האט דער דיסטריקט-קאמיסאר פעראָרדענט אז דער שטאט-ראט זאל ווייטער אפהאלטען זיינע זיצונגען.

ארץ-ישראל-רעגירונג בעזארגט אפצוהיטען די ארדנונג אין לאנד

י ר ו ש ל י ם, 2-ר (יט״א טעלעגראפיש). דער דיסטריקט-קאמיסאר פון ירושלים, מילס, האט היינט אנדערפרייה גערופען צו זיך אלע רעדאקטארען פון די ירושלימער צייטונגען און זיי אויפגעפאדערט נישט צו פערעפענטליכען קיין העץ-ארטיקלען אין זייערע צייטונגען. בעזונדערס איז דאס וויכטיג איצט, האט ערקלערט דער דיסטריקט-קאמיסאר, ווען די רעגירונג איז שטארק בעזארגט אפצוהיטען די ארד-

נונג אין די נאהענטסטע וואכען צוליב קומענדיגע מאכמעראנישען יום-טוב נביא מוסא.

היינט — דיסקוסיע וועגען דער ארץ-ישראל-פאליטיק

אין דעם ענגלישען פארלאמענט

ל א נ ד א ן, 2 (י. ט. א. טעלעגראפיש). ענטפערענדיג אויף א אינטערפעלאציע אין ענגלישען פארלאמענט האט דער אונטערשטאטס-סעקרעטאר פאר קאלאניע-ענינים שילס געענטפערט, אז אין גיכען וועט פערעפענטליכט ווערען די עדות-ערקלערונגען פאר דער אויספארשונגס-קאמיסיע. עס וועלען נאר נישט פערעפענטליכט ווערען די ערקלערונגען, וואס זענען אנגעגעבען געווארען אויף די געהיימע זיצונגען.

די לאנג ערווארטעטע דיסקוסיע וועגען דער ארץ-ישראל-פאליטיק, וועלען זיך אנהויבען מארגען, דאנערשטאג.

אין משך פון דער דיסקוסיע וועט מאקדאנאלד אפגעבען א ערקלערונג וועגען דער ארץ-ישראל-פאליטיק.

גרויסע טרויער-פערזאמלונג

צום אנדענקען פון לארד באלפור

ל א נ ד א ן, 2. (יט״א טעלעגראפ׳ש). נעכטען איז אין אלבערט-האל פארגעקומען א גרויסער טרויער-פערזאמלונג געווידמעט דעם אנדענקען פון פערשטארבענעם לארד ארטור באלפור. ס׳זענען געקומען זעהר פיל איינפלוסרייכע פערזענליכקייטען און מיטגלידער פון דער באלפור-משפחה. צו דער פערזאמלונג איז געקומען א׳עולם פון דריי טויזענד מענשען, און דער זאל איז געווען בעצירט מיט׳ן בילד פון פיליכאווסקי וואס שטעלט מיט זיך פאר די ערעפנונג פון העבראישען אוניווערזיטעט מיט לארד באלפור אין צענטער.

די ערעפנונגס-רעדע האט געהאלטען פראפ. ווייצמאן, וועלכער האט אנגעוויזען, אז היינט ווערט פונקט פינף יאהר ווי ס׳איז געעפענט געווארען דער העבראישער אוניווערזיטעט אין ירושלים.

א גרויסע רעדע האט געהאלטען לארד ראבערט סעסיל, וועלכער האט אנגעוויזען, אויף באלפור׳ס פערדינסטען מכוח דעם שאפען די נאציאנאלע היים פאר יודען, ער האט אויסגעדריקט זיין בעאונרוהיגונג וואס געוויסע קרייזען אין ענגלאנד צווייפלען אין דער אידעי פון א נאציאנאלער היים פאר יודען און געבען אנרעגונגען זיך אפצוזאגן פון מאנדאט.

ס׳האבען נאך גערעדט דער געוועזענער קאלאניען-מיניסטער עמערי, און לארד מעלטשעט, וועלכע האבען פערזיכערט, אז ענגלאנד וועט האלטען איהר הבטחה בנוגע די יודען. ס׳האבען אויך גערעדט הרב הערץ, ראבערט האמילטאן, סאקאלאוו, ווארבורג און פרוי סנאודען. טעלעגראמען זענען אנגעקומען פון גאיר דושאררוש, לארד רידינג, העררבערט סעמועל, ערמונד ראטשילד, געוו. מיניסטער טשעמבערלען, לערי טשעמבערלען, און דער אנפיהרער פון די פראנצויזישע סאציאליסטען לעאן בלום.

נישט-געלונגענער בלוט-בלבול אין קויאווסק-לובעלסקי

ו א ר ש א, 2. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דאס שטעטעל קויאווסק איז אויפגעציטערט געווארען צוליב א בלוט-בלבול, וואס איז אויסגעטראכט געווארען אויפ׳ן דארטיגען יודישען קרעמער משה ברוק. צו איהם אין געשעפט איז געקומען א קריסטין קויפען סחורות.

צוליב דעם, וואס אין געשעפט איז געווען נאר א פערקויפערין האט זי צוגעשלאסען די טיר און געבעטען די קריסטין, אז זי זאל מיט איהר אראפגעהן אין קעלער וואו די סחורה איז געלעגען און העלפען איהר ארויפנעהמען די סחורה. די קריסטין האט אבער דאס פערשטאנען, אז מען וויל זי אראפנארען אין קעלער, בכדי צו שחט׳ען און בענוצען איהר בלוט אויף פסח. זי איז צוגעלאפען צום פענסטער, אויסגעהאקט די שויבען און געמאכט א גרויסען אלארם.

צוליב די געשרייען איז זיך צוזאמענגעלאפען דאס גאנצע שטעטעל פויערן, וועלכע האבען אנגענומען א דראהענדע שטעלונג. ערשט די אנגעקומענע פאליציי האט צוטריבען דעם המון און צוריקגעשטעלט די ארדנונג.

פרעמיער סלאוועקס ערקלערונגען

פאר די סיים-זשורנאליסטען

וו א ר ש א, 2. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). באלד נאך זיין וויזיט ביים סיים-מארשאלעק דאשינסקי איז דער נייבעשטימטער פרעמיער סלאוועק געקומען אין קלוב פון די סיים-קארעספאנדענטען פאר וועלכע ער האט געהאלטען פאלגענדע רעדע:

„דעם כאראקטער פון יעדען מענש בעווייזען זיינע מעשים, ד. ה. איינענשאפטען פון זיין כאראקטער וועלען זיך גאר א גיכען ארויסווייזען אין מיין בעציהונג צו אייך אלס פרעסע-פארשטעהער. איך האב נישט ליב צו רעדען וועגען מיינע פלענער ביז איך האב נישט פארגעבראכט זייער רעאליזירונג איהר אבער, מיינע הערען, וואלט געוואלט, בכדי צופרידענצושטעלען די פעראינטערעסירונג פון די לעזער, ברענגען וואס מעהר אינפארמאציעס, זאל עס אפילו זיין נאר קלאנגען וועגען דעם, וואס עקזיסטירט נאך נישט נאר דארף ערשט, אדער קען ערשט געשעהן.

און דער הינזיכט וואלט איך נישט געווען אין הערוועלבער מיינונג וואס איהר. איהר קאנט דאך געפינען א געוואלדיגען מאטעריאל וואס איז נישט ווייניגער אינטערעסאנט און וואס וואלט אינפארמירט דעם כלל לעזער וועגען דעם, וואס פוילען האט אין איהר אויפבויאונגס-ארבייט נאך די יאהרען פון קנעכטשאפט שוין געלייסטעט. באמת איך אפעליר צו אייך, מיינע הערען, אז איהר זאלט מעהר אויפמערקזאמקייט ווענדען פאר דער ראזיגער פרעסע-טעטיגקייט און איהר וועט. קענען אויפוועקען דאס העכסטע געפיהל — דאס געפיהל פון שטאלץ פון די בירגער פאר די דערגרייכטע רעזולטאטען“.

אויף דער רעדע פון פרעמיער סלאוועק האט געענטפערט רעדאקטאר באיילעווסקי, וועלכער האט געזאגט:

„הער פרעמיער, איך דאנק הארציג פאר׳ן כבוד, וואס האט אונז געטראפען. אויב מיר ווערן ערלויבט אויסצונוצען אונזער ערשטע צוזאמענטרעפען מיט דעם פרעמיער, וועל איך זיך ערלויבען אויסצודריקען דעם וואונש וואס וועט גלייכצייטיג זיין דער וואונש פון אלע פרעסע-שאפירונגען, וועלכע מיר רעפרעזענטירען, מיר זענען א קלוב פון פארלאמענטארישע קארעספאנדענטען. מיר וואלטען נישט געוואלט זיין א קלוב פון ארבייטסלאזע קארעספאנדענטען. אויב אין די רעגירונגס-קרייזען קאן א א א ן פון אלע אונזערע וואונשען האבען וועלכע עס איז יא, בעטען מיר איהם צו בערוקזיכטיגען“.

דאן האבען זיך די זשורנאליסטען געווענדעט צום פרעמיער מיט דער פראגע, צי עס איז שוין פעסטגעשטעלט געווארען דער טערמין ווען דער סיים וועט פונאנדערגעלאזט ווערען ווי אויך דער טערמין פון די נייע וואהלען.

דערויף האט דער פרעמיער געענטפערט: נאך נישט. דאס געפינט זיך אין די ערקלערונגען פון רעפ. יאן פילסודסקי, וואס זענען אייך בעקאנט: קודם כל מוזפארקומען די בערוהיגונג פון לאנד.

אויף דער פראגע אויב דער פרעמיער האט בדעה צו געהן אויף דער ליניע פון די ערקלערונגען פון רעפ. יאן פילסודסקי, האט דער פרעמיער געענטפערט:

איין מענש קען נישט אין אלע פארמען פארטרעטען די פלענער פון אנ׳אנדערען.

אויף דער פראגע אויב די רעגירונג פון פרעמיער סלאוועק וועט זיין א רעגירונג פון בערוהיגונג האט דער פרעמיער געענטפערט:

„דאס איז נישט אפהענגיג נאר פון מיר“.

Zelio
PASTA ZIARNA
TĘPI TĘPIA
SZCZURY MYSZY
BAYER
Łatwe i wygodne stosowanie!
Bezwględnie pewny skutek!
W sprzedaży:
tubki blaszane po 30 gramów
pudełka tekturowe po 25, 50, 100, 250 gr. i kg

אונזערע חשוב׳ע מחותנים
ר׳ פנחס דזיאלאשינסקי און פרוי
ווינשען מיר א הערצליכען מזל-טוב צו דער חתונה פון זייער טאכטער
מירל מיט ה׳ מאיר דוד פאס
די עלטערן ווינשען מיר פיל נחת און דאס יונגע פאר צופרידענהייט און אנ׳גוטע גליקליכע צוזאמענלעבען.
משה יאשונסקי און פרוי.

הארץ-שריפט
אין פערשידענע גרויסען. פריינווירדיג צו פערקויפען
ערפאהרען אין אדמיניסטראציע פון דער צייטונג.

דאנקזאגונג.
אונזער הערצליכסטען דאנק דריקען מיר אויס דעם
פענסיאנאט
בלעשאווסקי אין אטוואצק
ווארשאווסקא גאס 11
פאר זייער פריינדליכע, רעעלע און גוטע בעהאנדלונג, ווי אויך פאר די געשמאקע עסענס און צופרידענהייט אלע אונזערע פריינד און בעקאנטע, וועלכע ווילען פערברענגען אין א גוטען פענסיאנאט, וועלכער איז פערזעהן מיט אלע קאמפארט, רעקאמענדירען מיר זעהר צו פערברענגען א זומער אין דעם פענסיאנאט אייערע פרייען.
משה יאשונסקי און פרוי.

לאדז
3 אפריל 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
3 אפריל 1930

עקזאמען
אדער ביטערע חוזק?

מיט עטליכע יאהר צוריק האט די יודישע פרעסע געמאכט א געוואלד זעגען די שיקאנעס און נגישות, וואס דער אמעריקאנער קאנסולאט אין ווארשא בעגעהט געגען ד עמיגראנטען, וועלכע קומען בעטען וויזעס קיין אמעריקא. עס איז דאן דערצעהלט געווארען זעגען פיינליכע און גלייכצייטיג לעכערליכע „עקזאמענס", וועלכע זיי מוזען אויסהאלטען. דאס געשריי איז דאן נישט געבליבען אומזיסט. די אמעריקאנער רעגירונג האט זיך דאן מיט דעם ענין נעהנטער פעראינטערעסירט און האט מאאר ספעציעל געשיקט קיין ווארשא א בעאמטען אויסצופארשען די זאך. אלס רעזולטאט דערפון האט זיך אנגיכען די לאגע פון די עמיגראנטען בעדייטענד פערבעסערט. די עקזאמען־אינקוויזיציע האט אויפגעהערט און מען האט צו די עמיגראנטען גענומען זיך בעציהען פיל מענשליכער.

איצט טוז מען, לײדער, ווידער אויפהויבען דעם זעלבען געוואלד, ווייל די מאוס'ע נעגינה, וואס זענען דאן אפגעשאפט געווארען, האבען פון דאסניי בעקומען בירגער־רעכט אין דעם ווארשאוער קאנסולאט.

פרויען, וואס זענען דורך זייערע מענער, אמעריקאנער בירגער ארויסגעפאדערט געווארען קיין אמעריקא, דערצעהלען באמת מערקווירדיגע זאכען וועגען די „עקזאמענס", וועלכע מען מאכט דארט אויבער די קאנדידאטען אויף וויזעס. די עקזאמענס זענען חלילה נישט איבער דער מדרגה פון זייער בילדונג, נאר אויבער זייער „אינטעליגענץ", אויבער דעם „שרייפעל" און מוח. אמעריקא זעהט אויס, מוז האבען בלויז שארפע מוחות. בלויז פייערדיגע קעפ.

און ווי אזוי פרובט מען אויס, צי א מענש איז „אינטעליגענט"? אט הערט, מען נעהמט א פרוי פון פינף און דרייסיג יאהר און מען הייסט איהר צואמענשטעלען פון קלעצלעך א בילד, ווי עס מאכען עס פיר פינף־יעהריגע קינדער. און אז די פרוי א פערדראנה'טע און פערהארעוועטע מיט די ספעציפיש־עמיגראנטישע צרות און קאפדרעהענישען, האט גענומען פראטעסטירען און טענה'ען, אז זי וויל פאהרען קיין אמעריקא נישט, כדי דארט צו שפילען אין קלעצעלעך, האט מען איהר געהייסען געהן אהיים און זי האט קיין וויזע נישט געקריגען.

דאס איז נומער איינס, א צווייטע פרוי, האט מען געפרעגט: צי קאן מען פון פוטער מאכען אנאויווען? די פרוי האט געשמייכעלט פון דעם חוזק. פון פוטער אנ'אויווען! אט פאר דעם ראווגען שמייכעל, האט די פרוי קיין וויזע נישט בעקומען, פאר וואס? זייל עס ווייזט זיך ארויס, אז דאס איז לחלוטין נישט קיין חוזק, מען קאן גאנץ גוט מאכען פון פוטער אנ'אויווען. געמיינט, מען פערקויפט די פוטער און פאר'ן געלד, וואס מען האט געקריגען פאר'ן פוטער, קויפט מען צו געל, מען דינגט א מאלער און ער מאכט אנ'אויווען...

ווייטער, א דריטער פרוי (מעהרסטענטיילס ליידען פון די ראזיגע „אינטעליגענץ־עקזאמענס" פרויען), האט מען געפרעגט: וויפיל איז זיבען, אכט, ניין? די פרוי האט זיך א ווייל'ע געזאקענט, נישט פערשטעהענדיג די פראגע. פריהער האט זי געזאגט: פיר און צוואנציג. דערנאך האט זי א טראכט געטאן: אפשר מיינט ער די דריי ציפערן צוזאמענגעשטעלט — און האט געזאגט זיבען הונדערט ניין און אכציג. די פרוי האט קיין וויזע נישט בעקומען. פארוואס!? ווייל דער עקזאמינאטאר האט נישט געפרעגט: וויפיל איז זיבען מיט אכט מיט ניין? נאר וויפיל איז זיבען, אכט, ניין. און זיבען, אכט, ניין — איז זיבען, אכט, ניין...

מיט א פירטער פרוי האט דער עקזאמינאטאר געמאכט אזא קונץ: אין א מאמענט, ווען זי איז געווען אפגעקעהרט, האט ער אויף גיך ארויסגענומען פון קעשענע א בלייפעדער און איהם אוועקגעלעגט אויף א שטוהל, זי האט עס נישט געזעהן. דאן האט ער צו איהר געזאגט, אנווייזענדיג אויפ'ן בלייפעדער: „לעגט איהם אוועק צוריק אויף זיין ארט". די פרוי האט גענומען דעם בלייפעדער און איהם אוועקגעלעגט אויפ'ן שרייב־טיש. אט דערפאר האט זי קיין וויזע נישט געקריגען. די שולד פון דער פרוי איז בעשטאנען דערין, וואס זי האט על פי שכל פערשטאנען, אז דער ארט פונ'ם בלייפעדער דארף זיין אויפ'ן טיש, מען האט דאך זי אבער נישט געפרעגט, וואו דער בלייפעדער דארף ליגען, נאר וואו ער איז געלעגען „צוריק אויף זיין ארט". און הוות זי האט נישט געזעהן פון וואנען ער איז געקומען אויף דעם שטוהל. האט זי געדארפט ענטפערען, אז זי ווייסט נישט...

א פינפטער פאל איז געווען מיט א פרייליין. דער עקזאמינאטאר האט זי געפרעגט, וואס איז איהר בעשעפטיגונג, האט זי געענטפערט, אז די איז א שניידערין. דאן האט ער אנגעוויזען אויף א טעפעלע זאמט, וואס איז געשטאנען אויפ'ן טיש (די „מכשירים" הייסט עס ווערען ספעציעל צוגעגרייט) און געזאגט: „נייהט אויף אט פון דעם זאמט א קלייד". זי האט דווקא יא א וויזע בעקומען, ווייל זי האט איהם באלד דערלאנגט א שניידערישן ענטפער: „אז איהר וועט צושניידען, וועל איך אויפנייהען".

אט אזוי עקזאמענירט מען דעם „אינטעליגענץ־נזוא" פון די, וואס ווילען פאהרען קיין אמעריקא, די עמיגראציע קיין אמעריקא איז איצט...

הילף פון די ענגלישע יודען פאר די יודען אין רוסלאנד
דער קאנפליקט צווישען דער פעדעראציע פון די יודישע הילפס־ארגאניזאציעס אין ענגלאנד און דער סאוויעטישער רעגירונג

לאנדאן, (יט"א) דא איז פארגעקומען א זיצונג פון ראט פון דער „פעדעראציע פון יודישע הילפס־ארגאניזאציעס" אין ענגלאנד, אויף וועלכער דער פאר־זיצער פון דער פעדעראציע האט אפגעגעבען א רעכענשאפט וועגען דעם אפזאג פון דער סאוויעטישער רעגירונג צו דאס פיצירען דעם אפמאך, וואס איז זיינערצייט געשלאסען געווארען מיט דער פעדעראציע. ווי בעקאנט, האט זיך די סאוויעטישע רעגירונג ענטזאגט צו ראטיפיצירען דעם אפמאך מיט דעם מאטיוו, וואס אלס ערהאלטער פרעזידענט פון דער פעדעראציע פיגורירט ה"ב הכולל ד"ר הערץ, וועלכער האט זיך בעטייליגט אין דער פראטעסט־אקציע געגען די רעליגיאנס־פערפאלגונגען אין סאוויעט־רוסלאנד. ד"ר יאכעלמאן האט ערקלערט, אז צום ראט פון דער פעדעראציע געהערען דער אשכנזישער הרב ד"ר הערץ, דער ספרדישער ח"ב ד"ר גאסטער און דער ליבעראלער — הרב ד"ר מאטוק. יעדער פון זיי בעד־

ווצו זיינע פערזענליכע אנשויאונגען, די פעדעראציע איז אבער ווייט פון וועלכער עס איז פאליטיק, ד"ר הערץ — ריכטיג אדער נישט ריכטיג, דאס איז זיין פערזענליכער ענין — האט געהאלטען פאר נויטיג זיך צו בעטייליגען אין דער פראטעסט־אקציע געגען די פארגעווארפענע רעליגיאנס־פערפאלגונגען, ד"ר גאסטער האט אין דעם פרט פערנומען אנ'אנדערע שטעלונג און ד"ר מאטוק האט ערקלערט, אז די סאוויעטישע רעגירונג איז די ערשטע, וואס האט פאקטיש בעפרייט די רוסישע יודען.

די עקזעקוטיווע — האט ערקלערט ווייטער ד"ר יאכעלמאן — האט אנגענומען פערשידענע שריט, כדי צו ווירקען, אז די סאוויעטישע רעגירונג זאל ענדערען איהר שטעלונג. די פעדעראציע האט זיך בעמיהט צו שטעלען אין קאנטאקט מיט די סאוויעטישע אמבאסאדעס אין לאנדאן און אין אויסלאנד. פון מאסקווע איז אבער דערהאלטען

געווארען אן ענטפער, אז די סאוויעטישע רעגירונג זעט נישט ראטיפיצירען דעם אפמאך כל־זמן בראש פון דער פעדעראציע שטעהט א פערזאן, וואס האט פערנומען א פיינדליכע שטעלונג לגבי דעם ראטען־פערבאנד.

די פעדעראציע האט אפילו די מעגליכקייט צו ארבייטען דורך דער פערמיטלונג פון „רוסאינט", דאס וואלט אבער אין א געוויסער מאס פערלעקלענערט איהר אומאפהענגיגקייט. נאכדעם האט געזונגען דאס ווארט הרב ד"ר גאסטער, וועלכער האט אויסגעדריקט די האפנונג, אז נאכדעם ווי די סאוויעטישע רעגירונג וועט זיך בעקענען מיט כאראקטער פון דער טעטיגקייט פון דער פעדעראציע, וועלכע טראגט נישט די פערזענליכע קייט פאר וועלכער עס איז פאליטישער אקציע, וועט דער אפמאך וועגען דער הילפס־ארבייט אין סאוויעט־רוסלאנד ראטיפיצירט ווערען.

מ. ליטוואקאוו ווערט בעשולדיגט,
אז ער איז נישט קיין גוטער קאמוניסט

מאסקווע, (יט"א) אין דעם מינסקער „אקטיאבער" איז ערשינען אנ'ארטיקעל פון אן אלטע קאמוניסטישען טוער געגען מ. ליטוואקאוו, דעם רעדאקטאר פון „עמעס". אין דעם האנינגען ארטיקעל ווערט ליטוואקאוו פארגעווארפען א רייע בעהויפ־טונגען, וואס ער האט געמאכט אין איינע זיינע ארטיקלען און וועלכע זענען פון קאמוניסטישען שטאנדפונקט שעדליך. בעזונדערס ווערט אטאקירט ליטוואקאוס אנ'ארטיקעל אין זאמעל־בוך „אוקטאבער־רוה". דער בעשולדיגער גיט אין זיין אן אריסטריט אנצוהערען, אז ליטוואקאוו איז נאך ערהוים פון יענע יודישע קאמוניסטען, וואס זענען געקומען „צום גרייטען", נאכדעם ווי די קאמוניסטען זענען שוין געווען פעסט ביי דער מאכט.

דער ארויסטריט פון די סלאוואקישע סאציאל־דעמאקראטען
געגען א יודישען דעפוטאט

פראג, (יט"א) אונטערן דרוק פון דער סאציאל־דעמאקראטישער פרעסע אין סלאוואקיי האבען די פראפעס אנגעלע פעראיינען אין סלאוואקיי זיך געווענדעט צום פארלאמענטארישען קלוב פון די טשעכישע סאציאליסטען מיט א פארערונג צו בעזייטיגען פון פארלאמענט־קלוב דעם יודישען דעפוטאט ד"ר רייש. (ווי בעקאנט האבען זיך ביידע יודישע דעפוטאטען אין טשעכא־סלאוואקישען פארלאמענט אנגעשלאסען אין דעם סאציאליסטישען קלוב).

די דאזיגע פארערונג ווערט מאטיווירט דער־מיט, וואס ד"ר רייש איז אלס פערוואלטונגס־מיטגליד פון דער א ארבאנק ארויסגעטרעטען געגען בעשעפטיגען פראפעסיאנעל־ארגאניזירטע בעאמטע און האט געצואונגען א רייע בעאמטע ארויס־צוטרעטען פון קלאסען־פעראיין.

קיין שום שריט אין צוזאמענהאנג מיט דער פארערונג האט דער סאציאליסטישער, פארלאמענטארישער קלוב ביז־אצט נישט אנגענומען.

א בעזוך אין די הייזער
וואו עס וואוינען די לאדזער וועבער

פון יעקב לעשטשינסקי

איבערגעדרוקט פון „פאָרווערטס"
מיט דער ערלויבניש פון מחבר.

ארומגעהענדיג איבער די גאסען פון באלוט, זעהט מען אין יעדען ווינקעלע שטעהען גרופעס יודישע ארבייטער, צווישען זיי נישט זעלטען מיט בערד, טאטעס פון גרויסע פאמיליעס. מען שטעהט פערזארגט, פערדראגה'ט. עס איז נישטא אפילו אויף א ביסען ברויט. עס איז א פאקט, אז די פויערים, וואס ברענגען אויפ'ן מארק און יודישען ארבייטער־ראיאן זייער מילך, פוטער און קארטאפעל, האבען די לעצטע טעג זייער סחורה אוועקגעפיהרט צוריק אין דארף אריין.

איך געה אריין אין די וואוינונגען. אט איז א צימער מיט צוויי וועב־שטולען. אויף א בעט אויף א טרוקענעם איינגעדארטען שעניק, אין וועלכען עס איז שוין אפילו קיין שטרוי נישטא, ליגט א פאראלי־זירטע פרוי און שרייט. זי בעט גאט, אז ער זאל איהר וואס ניכער שיקען דעם מלאך המות. דער מאן איז מיט עטליכע מאנאטען צוריק געשטארבען. צוויי זיהן, האנד־וועבער, זענען אוועק אין שטאט זוכען ארבייט. זיי שטעהען ערגעץ ביי א טויער מיט שטריק אויף די אקסלען. נאר זעהר אפט, דערצעהלען די שכנים, קומען זיי אהן א גראשען, און די פאראליזירטע פרוי בעקומט גאר נישט. די געוואלדען איהרע הערט מען אויפ'ן גאנצען קאר־רידאר, און די שכנ'ים קלאגען זיך, אז ביינאכט קענען די קינדער נישט שלאפען.

אט איז א צווייטע וואוינונג. קיין טיר איז נישטא. די לאך איז פערהאנגען מיט א זאק. דא געפינט זיך א יונגע פרוי מיט פיר קליינע קינדער־לעך. עס איז קאלט און קליינוואדינ זיקעלט זיך און נורעט זיך אין אין צוריסענער שמוציגער קאלדרע. דער מאן איז אין גאס, ער טוט שווארצע ארבייט ביי שטאטישע אונטערנעמונגען, אין לאדז איז אין שטאט־ראט א סאציאליסטישע מעהרהייט, און א יודישער ארבייטער ווערט צוגעלאזען צו קהל'שע ארבייטען. ער ארבייטען נאר דריי טעג אין וואך און פערדינט 23 זלאטעס אדער 2 מיט א האלבען דאלאר א וואך. דאס זענען די גבירים אויפ'ן קארידאר.

אט איז א דריטע וואוינונג, דא וואוינט א „פאבריקאנט", וואס האט צוויי האנד־שטולען און האלט אנ'ארבייטער. איצט ארבייט מען נישט. ער קויפט אליין וואל און ארבייט און פערקויפט עס. א הויכער יוד קומט אריין פון בית־מדרש מיט'ן טלית און תפילין אין דער האנד, רעדט וועניג, האלט זיך אזוי, אז מען זאל איהם, דעם „פאבריקאנט", חלילה, נישט צונויפמישען מיט די „פראלעטאריער". און דא שטעהט א באלעבאסטע און קאכט א גרויסען טאפ קארטאפעל און אין דעם וועלבען צימער, וואו ה' ישטוהלען שטעהען.

מיר געהען ווייטער, שכנים קומען ארויס און בעגלייטען אונז, און איין שמועס איז נאר דא: וואו געפינט מען מעכאנישע שטולען, און די

ביי דעם שטרענגען קוואטא־סיסטעם, אנ'עמיגראציע פאר א גראשען, אבער צרות און יסורים ליידט מען זיך אן אויפ'ן פוס.

דאס אלץ וואלט אפשר געוויזען אנ'אויסגעצייכענט מאטעריאל פאר הומאריסטען צו מאכען דעם עולם פרעהליך, ווען דאס זאלט אבער נישט געווען אזוי ביטער ערנסט, זען עס וואלט זיך נישט געהאנדעלט וועגען צושיידטע פאמיליעס, וועגען צובראכענע לעבענס. אט דערצעהלט מען א פאקט, אז ווען א מאן פון אזא פרוי האט אין אמעריקא דערהאלטען א מעלדונג, דאס זיין פרוי בעקומט נישט קיין וויזע דערפאר, ווייל זי איז אנערקענט אלס א גייסטיג־שוואכע, האט ער בעשלאסען, אזוי וויבאלד אזוי דארף ער איהר גאר־נישט. ער האט איהר צוגעשיקט א גט און חתונה געהאט מיט אנ'אנדערער.

צי ווייסט מען אין אמעריקא וועגען דער דאזיגער אינקוויזיציע, וועלכע ווערט פראקטיצירט איבער די אומגליקליכע עמיגראנטען? עס גלויבט זיך נישט, אז אזא אינסטיטוציע ווי „ה. א. ס." זאל וועגען דעם נישט וויסען. פרעגט זיך: פארוואס טוט מען נישט עפעס געגען דעם?

א. ז.

לערנט מען זיך אויס ארבייטען אויף זיי? אמת, איצט איז אין די פאבריקען מיט די מעכאנישע שטולען אויך שטיל. אבער יענע ארבייטער האבען דאך געהאט „פעטע" יאהרען, ווען מען האט גאר־ניט אהן אונטערברעכונג און די האנד־וועבער זיצען דאך אפילו אין די גוטע יאהרען ניין חדשים אהן ארבייט, ווען מען פערדינט, האט מען נאר א העלפט פון די ארבייטער פון די גרויסע פאבריקען, און ווען מען איז ארבייטסלאז, איז מען הפקר, כאטש לעג זיך אין גאס און שטארב.

אנ'עלטערער יוד פון א יאהר 55. וואס ארבייט ביי האנד־וועבעריי שוין 42 יאהר, א יוד מיט א בארד, מיט קלוגע לעבעדיגע אויגען, זאגט מיט אנ'איראנישען שמייכעל: „אט אייערע אמעריקאנער, זיי זאלען אייז נאכט נישט מאנצען מיט מיר און אונז אפשיקען די געלר, וועלען מיר אלע האבען מעכאנישע שטולען און אויך פרנסה".

דער מעכאנישער שטול אדער א פלאץ אין א פאבריק מיט מעכאנישע שטולען — דאס איז דער טרוים, דער חלום פון אלע, וואס קומען אפ אין באלוט, וואס געהען לאנג אם אוים.

דער „רושאינט" און דער „ארט" האבען עפעס אויפגעטון פאר די יודישע האנד־וועבער און האבען טעווים נישט זעגניג מיטגעהאלפען צו דעם, וואס עטליכע הונדערט יודישע וועבער זענען דאך אריין אין די פאבריקען מיט מעכאנישע וועב־שטולען. מיר וועלען שפעטער ספעציעל זיך אפשטעלען אויף דער רייכער און פראדוקטיווער ארבייט פון די צוויי העלפס־געזעלשאפטען פאר די פוילישע יודען.

אום די וועבער, וואס לערנען זיך מעכאנישע וועבעריי אין די לערן־פאבריקען פון „רושאינט" און „ארט", זאלען קענען אויסנוצען זייערע קענטענישען, מוזען יודישע פאבריקאנטען נעהמען יודישע ארבייטער, ווארים קריסטליכע פאבריקאנטען זעלען קיין יודישע ארבייטער אודאי נישט נעהמען אבער יודישע פאבריקאנטען, וואס שליסען נישט אוים קיין יודישע ארבייטער, קען מען אויף די פינגער איבערצעהלען. די מעהרסטע יודישע פאבריקאנטען לאזען נאך ביז איצט קיין יודען נישט אריבערטרעטען די שוועל פון זייערע פאבריקען.

(המשך קומט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

גרויסע פאבאר-אפערע פאר'ן געריכט

פערהער פון בעשולדיגטע און די עדות

(2) געכטען זענען פארגעקומען די ווייטערדיגע פערהאנדלונגען אין דעם גרויסען פאבאר-פראצעס געגען דעם מאיאר, ד"ר וואלאשינאזסקי.

אויף א פראגע פון פארזיצער, ענטפערט דער אנגעקלאגטער, אז די פרוי בענטשקאווסקא איז נישט געווען אין קאנסק, בעת צו דער קאמיסיע איז געשטאנען דער פאבאר-פליכט גער סערעיסקי. די 100 דאלאר נאך דער בעפרייאונג פון שטיינגארטען האט בענטשקאווסקא געגעבען דעם אנגעקלאגטען אין עטליכע טעג ארום.

אלס ערשטער ווערט אויסגעהערט דער עדות שמואל סערעיסקי, א פאטער פון דעם בעפרייטען פאבאר-פליכטיגען. ער ערקלערט, אז ער האט נישט געמאכט קיין שום בעמיהונגען צו בעפרייען זיין זוהן פון מיליטער-דינסט, הגם די פרוי בענטשקאווסקא האט איהם דאס פארגעלעגט. דעם מאיאר וואלאשינאזסקי קען ער אינגאנצען נישט, און זייסט נישט בכלל, צי זיין זוהן איז דורך איהם אונטערזוכט געווארען אויף דער פאבאר-קאמיסיע. דער עדות ערקלערט, אז ער איז בשעתו געווען אריעסטירט אין צוזאמענהאנג מיט דערזעלבער פאבאר-אפערע און געפינט זיך אויף דער פריי געגען א קויצע פון 15 טויזענד זל.

דאן ווערט אויסגעהערט דער זוהן פון שמואל סערעיסקי, מאקסימיליאן. ער ערקלערט, אז די פרוי בענטשקאווסקא קען ער אינגאנצען נישט און דעם ד"ר וואלאשינאזסקי קען ער נאר פון דער פאבאר-קאמיסיע.

פארזיצער: — צי איז דער עדות אונטערזוכט געווארען דורך דעם אנגעקלאגטען פאר דער קאמיסיע?

עדות: ניין.

דער אנגעקלאגטער שטעלט זיך אויף און ערקלערט, אז סערעיסקי איז געקומען צו איהם צוזאמען מיט דער פרוי בענטשקאווסקא. ער האט קאנסטאטירט ביי סערעיסקי'ן א הארץ-פעהלער. און בעקומען דערפאר פון דער פרוי בענטשקאווסקא 100 דאלאר.

דער עדות ערקלערט, אז דאס איז נישט אמת.

דאן ווערט אויסגעהערט די העלדין פון דאזיגען פראצעס הודעס בענטשקאווסקא, וועלכע ווערט געבראכט פון טורמע, וואו זי זיצט פאר פאבאר-מאכעריי.

דער עדות ערקלערט, אז זי איז א פרוי פון א מאנופאקטור-סוחר, סערעיסקי'ן קען זי שוין א לאנגע צייט. זי האט ביי איהם געקויפט פערשידענע מאטעריאלען פאר א הר מאן. וואס שייך דעם בעפרייען פון מיליטער-דינסט דעם יונגען סערעיסקין — ווייסט זי דערפון גארנישט צו זאגען; דעם אנגעקלאגטען מאיאר וואלאשינאזסקי קען זי אינגאנצען נישט און האט איהם קיינמאל נישט געזעהען.

דער פארזיצער פרעגט דעם אנגעקלאגטען, צי די פרוי בענטשקאווסקא איז אמאל געווען ביי איהם אין שטוב.

דער אנגעקלאגטער ענטפערט, אז יא.

פרוי בענטשקאווסקא: דאס איז נישט אמת. איך ווייס אפילו נישט, וואו דער ד"ר וואלאשינאזסקי וואוינט, אפשר איז עס געווען אן ענגליכע פערזאן צו מיר.

פארזיצער פרעגט דעם עדות: — צי קענט איהר שטיינגארטען?

עדות: — פערזענליך נישט, איך ווייס נאר, אז דאס איז א גרויסע פירמע אין לאדז.

פארזיצער: — צי זענט איהר געפאהרען נאך קאנסק וועגען פאבאר-ענינים?

עדות: — קיינמאל נישט.

— צי קענט איהר איינעם, לעננא?

— יא, דאס איז א לאדזער פאבריקאנט.

— צי האט איהר געגעבען דעם ד"ר וואלאשינאווסקי א גאלדענעם זייגערל?

— נישט אמת, איך האב נישט געהאט פאר וואס איהם צו געבען מתנות.

— צי האט איהר שוין געהאט א פראצעס פאר מאכעריי?

— יא, אבער איך בין בעפרייט געווארען.

— און ביי די רוסישע צייטען?

— ביי די רוסישע צייטען האב איך געהאט א בוי-אונטערנעהמונג, קיין „מאכערקע" בין איך נישט געווען און בין נישט.

דער פראקוראר פרעגט: — פארוואס זענט איהר אצט ארעסטירט, און דער צייט, ווען איהר זענט געווען בעפרייט אויף קויציע?

עדות: — דערפאר, ווייל איך בין ארויסגעפאהרען קיין פיעטריקאוו צו מיין קראנקער מאמען. א שטארק דענערווירטע ערקלעהרט דאן די פרוי בענטשקאווסקא: — „איך וועל מעהר נישט ענטפערען אויף קיין פראגען, ווייל איך וויל נישט פערלענגערען די אויספארשונג געגען מיר אליין. איך זיץ שוין צעהן חדשים, אבער אויף מיין פראצעס וועל איך אויפווייזען, ווער ס'זענען די, וואס בעשולדיגען מיך, און ווער איך בין.

רעמאלט ערקלעהרט ד"ר וואלאשינאזסקי, אז ער האלט אונטער אלע זיינע ערקלעהרונגען בנוגע די פרוי בענטשקאווסקא.

עס ווערט אויסגעהערט דער עדות ווינזעל לעננא, וועלכער ערקלערט, אז ער קען נישט די בעפרייטע פאבאראנצעס און אויך נישט דעם ד"ר וואלאשינאזסקי.

אויף דער פראגע פון פראקוראר, פארוואס ער איז אנטלאפען, בעת מ'האט ארעסטירט די פאבאראנצעס, ערקלעהרט דער עדות, אז ער איז נישט אנטלאפען, נאר ער איז אוועקגעפאהרען געשעפטליך.

נאכ'ן אויסהערען איינגע ווענינגער וויכטיגע עדות, ווערט אויסגעהערט דער עדות שלמה געלארע פון פיעטריקאוו. ער ערקלעהרט, אז די פרוי בענטשקאווסקא האט איהם געזאגט, אז זי האט געפאקט א זעהר רייכען „פאבאראזייעץ" אין לאדז און פאהרט וועגען דעם קיין קאנסק, אויב דאס געשעפט זעצט זיך איינגעבען, וועט זי פערדינען פיל געלד. דער עדות ערקלעהרט אויך, אז די פרוי בענטשקאווסקא האט זיך כסדר בעשעפטיגט מיט „מאכעריי".

דאן ווערט אויסגעהערט דער גרויס-אינדוס-טריעלער אסקאר דאובע.

ער ערקלעהרט, אז ווען זיין זוהן האט זיך געדארפט שטעלען צו דער פאבאר-קאמיסיע, איז צו איהם געקומען א געוויסער לעננא און פארגעלעגט זיין זוהן צו בעפרייען, פארוואס ער האט בעקומען 150 דאלאר. זיין זוהן איז אוועקגעפאהרען צו דער פאבאר-קאמיסיע קיין סקערנעוויץ, און דארט איז ער בעפרייט געווארען, דאן איז צו איהם זיבער-אמאל געקומען לעננא וועלכער האט ערקלעהרט, אז זיין זוהנ'ס מיליטער-ביכעל איז א פאלשעס, און אויב ער וועט נישט בעקומען עטליכע טויזענד זל. וועט ער זאגען אלץ דערציילען. דאובע האט לעננא'ן ארויסגעווארפען הינטער דער טיר. וואס שייך וואלאשינאזסקי'ן, קען איהם דער עדות אינגאנצען נישט.

פארזיצער: — פארוואס האט איהר און דער פאליציי געזאגט, אז איהר האט געגעבען לעננא'ן 750 דאלאר?

עדות: — איך צווייפעל, צי איך האב אזוי געזאגט. איבריגענס, האט די זשאנדארמעריע מיך געדראהט, מיך געפייניגט, מ'האט מיר דיקטירט די פראטאקאלען, די פאליציי האט געשריבען, און איך האב מיין זוהן געגעבען דריי טויזענד זלאטעס פאר א מאכער, און דאס איז אינגאנצען נישט אמת.

צוליב דעם האט דער פארזיצענדער פעראר-דענט א קאנפראנטאציע פון עדות מיט לעננא'ן. דאובע ערקלעהרט אבער, אז דאס איז נישט דער לעננא. יענער האט אינגאנצען אנדערש אויסגעזעהן.

דאן גיט ערקלעהרונגען דער יונגער דאובע, וועלכער ערקלעהרט אויך, אז אלע פראטאקאלען וואס ער האט אונטערגעשריבען, זענען געווען דיקטירט דורך דער פאליציי.

דער פארזיצענדער לייענט דאן דורך א בריוועל, וואס איז געשריבען געווארען דורך דעם יונגען דאובע צו זיין פאטער פון טורמע ארויס.

דער בריף לויטעט: „טייערער פאטער, דער צעהל אלץ, ווער ס'זענען די מאכערס, וואס האבען מיר געמאכט א פאלש ביכעל, און גיב בכלל אויס אלע מאכערס".

דער עדות ערקלעהרט, אז ער האט דאס בריוועל געשריבען אונטער'ן צוואנג און דיקטאט פון דער פאליציי.

מיט דעם ענדיגט זיך דער היינטיגער טאג. די פארטזעצונג פון פראצעס קומט פאר היינט 9 א זייגער אינדערפריה.

גיי, זיי א חכם און ווייס

וואו עס הויבט זיך דא אן דער יושר און וואו ער לאזט זיך אויס!

אז די יודישע ארבייטער זענען בע'עולה'ט—דאס איז קלאר

(—) מען מעלדעט אונז וועגען פאלגענדען זעהר כאראקטעריסטישען ענין, וועלכער פערלאנגט אונ-בעדינגט אויפגעקלעהרט צו ווערען:

אין דער האנטשיך-פאבריק פון ה' ליכטענשטיין האבען דעם 26-טען יולי 1929 אנגעהויבען צו ארבייטען די צוויי קריסטליכע ארבייטער: אראלף זדוניאק, 6 שערפיען, 43 און איגנאצי אנדרושע-טשאק, לומאמיערסקא 40 צוזאמען מיט די צוויי יו-דישע ארבייטער יעקב ליסנער, פולנאצנא 1 און אריה פרענקעל, ווסכאדניא 54. מיט דריי וואכען שפעטער זענען אין דערזעלבער פאבריק אנגעקומען נאך צוויי ארבייטער — א קריסטליכער און א יודי-שער. אלע זעקס ארבייטער האבען אפגעארבייט ביז דעם 20-טען דעצעמבער 1929, ווען זיי זענען אלע רעדוצירט געווארען.

איינער פון די ארבייטער, אראלף זדוניאק האט זיך מיט זיין ארבייטס-ביכעל גלייך געמעלדעט צו דער אפטיילונג פון ארבייטסלאזען-פאנד, צו וועלכע ער געהערט אויף לאמושינסקא גאס, וואו מ'האט גלייך איהם אנערקענט די ארבייטסלאזע אונ-טערשטיצונג און האט זי כסדר בעקומען.

די איבעריגע 3 ארבייטער, איגנאצי אנדרושע-טשאק, יעקב ליסנער און אריה פרענקעל געהערען צו דעם ארבייטסלאזען-פאנד אויף מאטעיקא-גאס וואוהין זיי האבען זיך געווענדעט נאך אונטער-שטיצונג, דעם 25-טען יאנואר 1930 האבען זיי בעקומען א-ענטפער, אז זיי וועלען קיין אונטערשטי-צונג נישט בעקומען. ווייל זיי האבען נישט געאר-בייט קיין 20 וואכען — צוזאמען 6 ארבייטער. די ערשטע 3 וואכען האבען זיי געארבייט בלויז פיר ארבייטער, אזוי אז ס'קומט זיי נישט קיין אונ-טערשטיצונג.

פערשטעהט זיך, אז די ארבייטער האבען זיך שטארק פערוואונדערט, הלמאי דער ארבייטסלאזער-פאנד אויף לאמושינסקא גאס האט יא אנערקענט די אונטערשטיצונג, און די אפטיילונג אויף מאטעי-קא-גאס אנערקענט זי נישט — און זיי האבען זיך געווענדעט מיט א רעקורס צו דער אפעלאציע-קאמיסיע פון ארבייטסלאזען-פאנד אויף פאלור-ניאווא 94.

דא קומט ערשט דער אמת'ער קוריאז: דעם 6-טען מערץ האט דער קריסטליכער ארבייטער אנ-דרושעטשאק בעקומען א-ענטפער, אז זיין פארלאנג ווערט בעריקזיכטיגט, און ער האט שוין בעקומען די גאנצע פערלענגטע אונטערשטיצונג. און א סומע פון 225 זלאטים. די יודישע ארבייטער האבען דער-ריבער שוין זיכער געמיינט, אז זייער פארלאנג וועט אויך בעריקזיכטיגט ווערען, ווייל זיי האבען אנגעהויבען צו ארבייטען אין איין טאג מיט זייערע קריסט-ליכע חברים און אויך אזוי פונקט צו ארבייטען אין רעמזעלבען טאג. ווי ענטוישט זענען זיי אבער גע-ווארען ווען דעם 11 מערץ האט דער ארבייטער יעקב ליסנער בעקומען א-ענטפער, אז זיין פארלאנג וועגען אונטערשטיצונג ווערט אפגעווארפען, דאזא ענטליכען אפזאג האט אויך בעקומען נעכטען דער צווייטער יודישער ארבייטער אריה פרענקעל.

פרעגט זיך אלזא, וואס זאל דאס הייסען? מיט וואס האט זיך די אפעלאציע-קאמיסיע געריכטעט, ווען זי האט ביי דיזעלבע בעדינגונגען: איינעם יא אנערקענט די אונטערשטיצונגען און אנ-דערען נישט.

דער ענין מוז אומבעדינגט אויפגעקלעהרט ווערען.

—:=:—

אויסלענדישע פירמעס ווילען אנקניפען האנדעלס-בעציהונגען מיט לאדזער סוחרים

אין ביורא פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער זענען איינגעפאלען פאלגענדע אפערטען:

א אלזשירער פירמע וויל פערבינדען האנדעלס בעציהונגען מיט פוילישע פירמעס מיט'ן ציל צו עקספארטירען מאנופאקטור-סחורות, ביליגע מענער קאנפעקציע, זאקען, שיך און אויך פלייש-ארטיקלען (נ. 1737).

א אלזשירער פירמע וויל אננעהמען א פער-טרעטונג מיט'ן ציל צו עקספארטירען מאנופאקטור-סחורות קיין אראב און סיריען (נ. 1745).

א מאזריזער פירמע (פערסיען) וויל עקספאר-טירען גאלאנטעריע-סחורות (נ. 210).

א אנגטער פירמע אין באגדאד וויל עקספאר-טירען בוימוואלענע און וואלענע מאנופאקטור-סחו-רות, קונסט-זיידע, קאנפעקציע, קאלדרעס, טריקאטאזשען, זאקען און געבויגענע מעבעל (נ. 43).

א פראנצויזישע פירמע וויל איינקויפען בוימ-וואלענע קאלדרעס פאר די פראנצויזישע קאלא-ניעס (נ. 1801).

א בעלגישע פירמע וויל אנקניפען בעציהונגען מיט פוילישע פירמען מיט'ן ציל פון עקספארט קיין בריטיש ענגלאנד, צענטראל אמעריקא, דרום אמע-ריקא (נ. 1897).

ווי עס מעלדעט דאס האנדעלס-מיניסטעריום קענען געוויסע פוילישע ארטיקלען, דערונטער מא-נופאקטור-סחורות ברעטלעך צו פאסארוקעס, גע-בויגענע מעבעל, ריקטע, קאלאשען, גומענע און ספארט-שיך, טריקאטאזשען, פארבען, שפילזאכען א. א. וו. געפינען א אפזאץ אין פארטוגאליען (נ. 30-649).

3
דאנערשטאג
ה
ניסן תר"ץ

אפריל

זון-אויפגאנג 5.12
זון-אונטערגאנג 6.09

אונטערשטיצונג פאר ארבייטסלאזע

(מ) דעם 31. מערץ האט מען אנגעהויבען ארויסצוגעבען די מלוכה'שע אונטערשטיצונג פאר ארבייטסלאזע פאר חודש מערץ 1930.

די אויסצאהלונג פון דער אונטערשטיצונג קומט פאר פאר ארבייטסלאזע, וועלכע זענען פעררעגי-סטרירט אין דער ערשטער אפטיילונג פון מלוכה'-שען ארבייטס-פערמיטלונגס-אמט (פ.ו.פ.פ.) אין לא-קאל פיעטריקאווער 212. פאר די ארבייטסלאזע, וועלכע זענען רעגיסטרירט אין דער צווייטער אפ-טיילונג פ.ו.פ.פ. אויף פיעטריקאווער 273, פון 10 ביז 2 א זייגער נאכמיטאג, אין פאלגענדער ארדנונג:

היינט, דאנערשטאג ד. 3. אפריל — I J
מארגען, פרייטאג, דעם 4. אפריל — K
שבת, דעם 5. אפריל — L Ł
מאנטאג, דעם 7. אפריל — M
דינסטאג, דעם 8. אפריל — N O
מיטוואך, דעם 9. אפריל — P R
דאנערשטאג, דעם 10. אפריל — S
פרייטאג, דעם 11. אפריל — T U
שבת, דעם 12. אפריל — W Z Ż

די ארבייטסלאזע, וועלכע קומען נאך אונ-טערשטיצונג, דארפען ביי זיך האבען א פערזענלי-כען דאקומענט און לעגיטימאציע פון פ.ו.פ.פ.

א פערדישע רעגיסטראציע

(א) די לאדזער שטעטישע סטאראסטווע מעל-דעט דערמיט די אינהאבער פון פערד, אז די קאנטראלע איבער פערד פון יאהרגאנג 1926 און עלטערע, וועלכע בעזיצען נישט צוליב וואסערע עס איז נישט סיבות קיין פעסער — וועט פארקו-מען דעם 14. אפריל אויף האלערס-פלאץ, 8 א זייגער אינדערפריה. אזוי — ווי וועגען דער דא-זיגער רעגיסטראציע וועלען נישט זיין קיין ספע-ציעלע מעלדונגען, דארפען די אינהאבער פון פערד אין דעם אויבענדערמאנטען טערמין אליין ברענגען זייערע פערד צו רעגיסטראציע.

סוחרים פון פרס ומדי

וואס ווילען נישט האנדלען

עד — קוש...

(ב) קיין לאדז איז מיט א פאר טעג צוריק געקומען א גרופע פערסישע סוחרים מיט'ן ה' איזמאיל פון טעהעראן בראש.

די סוחרים האבען בעזוכט א רייה געשעפ-טען און געקויפט פערשידענע וואלענע, האלב-וואלענע און בוימוואלענע סחורות. דערביי האבען זיי פאר דער געקויפטע סחורה בעצאהלט מיט מזומן.

נעכטען זענען די סוחרים ארויסגעפאהרען קיין בילין.

די אקציע פאר די ארימסטע

(ב) דער וואיעוואודזשווע קאמיטעט צו העל-פען די ארימסטע האט א חוץ דעם מיליאן זלאטיס, וועלכע ער האט בעקומען פון דער רעגירונג, גע-זאמעלט נאך 30 טויזענד זלאטיס. צווישען דעם געלד איז דא די נדבה פון אסקאר קאהן — 10 טויזענד זל.

דער קאמיטעט ווענדעט זיך צו די הויז-ווירטען, אז זיי זאלען ווייטער טיילען זאמעל-ליסטעס און פראפאגאנדירען צווישען די לאקאטא-רען צו אונטערשטיצען די אקציע פאר די ארימסטע.

זעלבסטמארד פון אן אלטען פאבריק-מייסטער

אויף וואולטשאנסקא 177 איז אין דער וואוי-נונג פון זיין זוהן בעגאנגען זעלבסטמארד דער 64-יעהריגער פאבריקס-מייסטער יאן פרענגא.

פרענגא האט זיך מיט א ראזיר-מעסער דורכ-בעשניטען דעם האלז.

דער ארויסגערופענער דאקטאר פון פאגאטא-ווע האט שוין נאר פעסטגעשטעלט דעם טויט פון דעם אלטען. די סבה פון זעלבסטמארד — גערנוען-שפאנונג נאך א פאמיליען-דראמע.

מעמאריאל פון דער האנדעלס-קאמער

מעגען פערקלענערען די שטראפען פאר פערלעגענע שטייערען

דער פערבאנד פון די האנדעלס-קאמערען האט זיך געווענדעט צום האנדעלס-מיניסטער מיט א מעמאריאל, אז 1) די שטראפען פאר נישט בע-צאהלען די שטייערען צום טערמין זאלען בע-טרעפען 1 פראצענט א חודש און נישט ווי ביז איצט 2 פראצענט; 2) די פראצענטער וואס ווערען גענומען פאר די שטייערען, וואס ווערען צולעגט אויף ראטען, זאלען נישט איבערשטייגען 8 פראצ. א יאהר. ביז איצט ווערט גענומען 1 פראצ. א חודש. 3) די עקזעקוציע קאסטען פאר פערלעגענע שטייערען זאלען בעטרעפען 2 פראצ. און נישט ווי ביז איצט 5 פראצ.

אנ'אקציע געגען אלטע פלעשער

(נו) די ארבייטער פון די גלאז-הוטעס אין לאדז, האבען אויף אנ'אלגעמיינער פערזאמלונג אויף וועלכער עס איז בעהאנדעלט געווארען דער שווערער קריזיס און ארבייטסלאזיגקייט אין דער דאזיגער בראנזשע, בעשלאסען ארויסצושיקען א דעלעגאציע קיין ווארשא, וועלכע זאל אינטער-ווענירען אויך אין דער פראגע וועגען איינקויפען דורכ'ן שפירט-מאנאפאל אלטע פלעשער. צוליב דעם, וואס פערשידענע אינסטיטוציעס קויפען איין אלטע פלעשער, זענען אייניגע גלאז-אונטערנעה-מונגען געבראכט געווארען צו באנקראט, און עס ווערען רעדוצירט ארבייטער און אנגעשטעלטע.

א פראנצויזישע הלוואה
פאר די קאנאליזאציע-ארבייטען

(ב) ווי מיר דערוויסען זיך, האט דער מא-גיסטראט בעשלאסען צו אונטערהאנדלען מיט א פראנצויזישען קאנסארציום, וועגען א הלוואה אויף די קאנאליזאציע-ארבייטען.

וועגען דעם ענין האט געדארפט ארויספאה-רען קיין פאריז דער פרעזידענט זשעמיענצקי צו-זאמען מיט'ן אינזשיניער סקשיוואן. פרעזידענט זשעמיענצקי איז קראנק געווארען, און צוליב דעם איז קיין פאריז ארויסגעפאהרען נאר אינזשיניער סקשיוואן, וועלכער האט שוין אדורכגעפיהרט די פארבערייטונגס-אונטערהאנדלונגען. פרעזידענט זשע-מיענצקי זאל די טעג שוין אייך ארויספאהרען און די אונטערהאנדלונגען מיט דעם פראנצויזישען קאנסארציום זאלען שוין פערענדיגט ווערען.

א שנעלע קאמוניקאציע צווישן לאדז און ענגלאנד

ווי מיר דערוויסען זיך, האט די בעוואוסטע טראנספארט-פירמע „פאנטארי״, צענטראלע אין דאנציג, איבערגעגעבען איהר פערטרעטונג אויף לאדז און אין דער אומגעגענד דער פירמע „עקס-פעדיציאנס האנדעלס-הויז ה׳ פשעדבארסקי און שותפים״. דער דאזיגער פאקט וועט בעשטימט מירקען אויף פערשטארקען די האנדעלס-בעציהונ-גען צווישען פוילען און ענגלאנד, ווייל די פויליש-בריטישע שיף-געזעלשאפט, געוו. עלערמאן-ווילסאן-ליניע, הויבט אן א רעגולערע קאמוניקאציע צווי-שען דאנציג און לאנדאן. די ביז-איצטיגע קאמוני-קאציע צווישען לאדז און לאנדאן דורך דייטש-לאנד האט געדויערט 14 טעג. די פירמע פשעד-בארסקי, דורך דאנציג, שטעלט צו די לאדונגען אין משך פון 6 טעג.

פרוי שיינדעל ראטבארד
פאר אייך איז דא געלד פון אמעריקא

אויפ'ן נאמען פון פרוי שיינדעל ראטבארד אין לאדז איז אנגעקומען דורכ'ן בערלינער „יעאס״ פון אמעריקא א געוויסע סומע דאלארען. אזוי אבער, ווי עס איז נישט בעוואוסט דער גענויער אדרעס פון דער פרוי ראטבארד איז דאס געלד געבליבען אין בערלין. פרוי שיינדעל ראטבארד ווערט געבעטען זיך צו מעלדען אין היגען „יעאס״ פיעטריקאווער 10.

שטרייקענדע קאטאן-ארבייטער
בעטען אונטערשטיצונג ביים מאגיסטראט

(ב) א דעלעגאציע פון די שטרייקענדע קא-טאן-ארבייטער האט זיך נעכטען געווענדעט צום מאגיסטראט מיט א בקשה זיי צו אונטערשטיצען אין דער זעהר שווערער צייט פאר זיי. דער פאר-שטעהער פון מאגיסטראט ה׳ איינענקעל האט ער-קלערט, אז דער מאגיסטראט קומט צו הילף דורך דעם אפטיילונג פון געזעלשאפטליכער שוץ אלע נויטבעדערפטיגע, און אויך 220 שטרייקענדע בע-קומען דארט אומזיסטע מיטאגען. דאס אייגענע וועט די אפטיילונג טון פאר די שטרייקענדע קא-טאן-ארבייטער. נוצן זיי וועלען זיך ווענדען אהין.

נייע באנקראטען לא-עלינו
טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

(י) ואויף דער לעצטער סעסיע פון האנדעלס-געריכט זענען ערקלערט געווארען פאלגענדע באנ-קראטען:

שמשון שפיצבערג איז ערקלערט געווארען אלס באנקראט אויף'ן פערלאנג פון 4 בעלי-חובות. שפיצבערג האט ערשט פאר גען חודש איינגעטרא-גען א פיטע אין האנדעלס-געריכט וועגען ערטיילען איהם א „נארזור״.

דאס געריכט האט איהם ערקלערט א באנ-קראט און בעשלאסען שפיצבערג'ן איינצוזעצען אין ארעסט פאר באנקראטניקעס. אלס געריכטס-קא-מיסאר איז בעשטימט געווארען דער האנדעלס-ריכ-טער סטאניסלאוו קאנטשינסקי, און אלס קוראטאר— ארוו. זולארסלאוו ראזענבלאט.

דער צווייטער באנקראט איז ערקלערט גע-ווארען דער פירמע „אקוב רודעלטשיק און קאמפ״ פיעטריקאווער 43, דער באנקראט איז ערקלערט געווארען אויף'ן פערלאנג פון דער פירמע נראס באררד.

אויף דערזעלבער סעסיע איז פערלענגערט גע-ווארען דער „נארזור״ דער פירמע הערש לעזענ-בערג אויף וויטערע 3 חדשים.

דאס געריכט האט אויך אנולירט דעם „נאר-זור״ דער פירמע הלל שיינפילקעל, פיעטריקאווער 44, ווייל דער טערמין פון „נארזור״ האט זיך גע-ענדיגט.

אזא מעשה קאן נאר פאסירען,
ווען אנ'אלטער באק האט חתונה מיט א יונג קעלבעל

(וו) אין די געזעלשאפטליכע קרייזען זעהרט אויף פערשידענע אופנים קאמענטירט פאלגענדע טראגי-קאמישע געשעהעניש:

מיט א יאהר צוריק האט די 23-יעהריגע ה. ד. חתונה געהאט מיט דעם 65-יעהריגען נ. ר. נישט קוקענדיג אויף דעם אונטערשיד אין יאהרען, האט דאס פאר-פאלק אויסערליך געלעבט גאנץ גליק-ליך. דער מאן האט דער פרוי ערלויבט אויף פערשידענע לוקסוסען, דאנסינגס, בעלער, טעא-טער א. ד. גל.

מאכט זיך א מעשה יענע וואך, אז דער מאן איז עפעס שטארק קראנק געווארען, ס'איז גע-קומען שטארקע היץ, ווערטאגען. די פרוי האט זיך שטארק דערשראקען, נאר אנשטאט צו רופען א דאקטאר, איז זי געלאפען אין פאליציי-קאמי-סאריאט און געמאלדען, אז דאס האט זי פער-סמ'ט איהר מאן, אז ער זאל ביים שטארבען, און עם פלאנט זי דאס געוויסען. ביים זייטערען פערהער, האט זי ערקלערט, אז זי האט א געליב-טען, ה׳ ק. און אז דער געליבטער האט איהר געגעבען עפעס א סם, וועלכען זי פלעגט יעדען טאג צומישען צו דער קאווע און איצט האט דער סם געווירקט.

ווען מען האט ארויסגערופען צו דעם ה׳ ק. אין פאליציי-קאמיסאריאט און איהם ערקלערט, אז וואס די פרוי ר. בעשולדיגט איהם, האט ער זיך שטארק צולאכט — ער האט ערקלערט, אז די פרוי ר. פערפאלגט איהם מיט איהר ליבע; פרי פטור צו ווערען פון איהר, האט ער איהר ערקלערט, אז כל־זמן איהר מאן לעבט, וויל ער מיט איהר זיך נישט טרעפען. דאן האט זי אנגעהויבען צוצו-טרעטען צו איהם, ער זאל איהר העלפען אפ'סמ'ען איהר מאן. ער האט איהר צוליב דעם געבראכט עטליכע פראשקעס ברא"ם, און פארגעלעגט געבען דעם מאן, ער האט איהר דערביי איינגעוויזען אז עלכע דא עס, וואס האבען בשום אופן נישט געקענט שאטען איהר מאן. די פראשקעס ברא"ם האט ער איהר געגעבען מיט א בולט'ער כוונה אפצוראטע-ווען דעם אלטען; זען ער גיט איהר נישט די ראזיגע פראשקעס, וואלט זי זיך אפשר געשאפט ריכטיגען סם.

די מעדיצינישע אויספארשונג האט פעסט-געשטעלט, אז די ערקלערונגען פון ה׳ ק. זענען ריכטיגע.

ה׳ ר., ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען, איז קראנק געווארען אויף אפערקיהלונג, און איצט איז ער שוין כמעט אינגאנצען געזונד. ווען ער האט זיך דערוואוסט יענען דער גאנצער געשיכטע האט ער דעם ה׳ ק. געשיקט א דאנק-בריף, וואס ער האט איהם אפגעראטעוועט דאס לעבען, און מיט דער יונגער פרוי האלט עס ביי א גט.

די נייע 4 אויספארשונגס-ראיאנען

לויט א פעראָרדנונג פון יוסטיץ-מיניסטעריום איז רעארגאניזירט געווארען דאס צוטיילען די שטאט אויף אויספארשונגס-ראיאנען:

ביז איצט האבען ביים קרייז-געריכט עקזיס-טירט 6 אויספארשונגס-קרייזען — איצט נאר 4.

דער ערשטער אויספארשונגס-ראיאן נעהמט ארום די פאליציי-קאמיסאריאטען: 9, 10, 11, 12, 13 און 14.

אלס לייטער פון דעם ראיאן איז בעשטימט ריכטער אלפרעד בראון.

צום צווייטען ראיאן געהערט דער שטח פון פאליציי-קאמיסאריאט 7. אלס לייטער פון דעם ראיאן איז בעשטימט ריכטער ערנעסט יאשינאווסקי.

דער דריטער ראיאן נעהמט ארום די קאמי-סאריאטען: 1, 2, 3, 5 און 8 — לייטער פון דעם ראיאן — ריכטער גוסטאוו טאובענשלאק.

דער 4 ראיאן נעהמט ארום די פאליציי-קא-מיסאריאטען 4 און 5. לייטער פון דעם ראיאן — ריכטער וואזזשיניעל מוירער.

די ראיאנע פעראָרדנונג איז שוין גילטיג.

Dr. EBIN
Piotrkowska 10
POWRÓCIŁ.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

גאסטראלען פון די אמעריק. סטארס **אנא** און **היימאן יאקובאוויטש**

פרייטאג, דעם 4. אפריל—די בעליבטע קאמישע פיעסע
„די גרינע כלה״ אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ
הויפט-ראלען: „גאלדעלע״—אנא יאקובאוויטש; „זעליג״—היימאן יאקובאוויטש.

שבת, 4 נאכמיטאג צו ביליגע פרייזען
אנא יאקובאוויטש אין איהר קרוין-ראל **געלד, ליבע, שאנדע** אין 4 אקטען פון זאלאטארעווסקי.
ראלען: „סאניע״—אנא יאקובאוויטש; „אלבערט״—היימאן יאקובאוויטש.

שבת, דעם 5-טען, זונטאג, דעם 6 טען, 9 אוונד-פריילעכע קאמישע אפערעטע
מיט 20 נומערן געזאנג / הומאר / געזאנג / טענץ
דער רבי האט געהייסען פריילעך זיין
אין 3 אקטען מיט פראלאג פון ה. יאקובאוויטש. ראל „מאנקע״—אנא יאקובאוויטש.

מאנטאג, דעם 7-טען, 9 אין אוונד פאפולערע פארשטעלונג פון 1 ביז 2.50
אנא יאקובאוויטש אין איהר בעליבטע פיעסע
די מאמע פון דער וועלט אין 4 אקטען מיט געזאנג פון זאלאטארעווסקי. —
ראלען: „מרים״—אנא יאקובאוויטש; „דעוו״—היימאן יאקובאוויטש.
אלע פיעסען רעזשיסירט פון היימאן יאקובאוויטש.

ס'נעהמט אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, מאכראווסקא, נערה, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזע בערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכראווסקי, נייהויז, פאלאנסקי, ראקאוו.
מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן. בילעטען ביי דער קאסע פון טעאטער.
אין פארבערייטונג דער שלאגער פון סעזאן „די אמעריקאנער תחוּבה״

אנאנס! מיטוואך, ד. 16. אפריל (2. טאג חול-המועד פסח), 9 אין אוונד
א פייערליכע פארשטעלונג **וואלף נייהויז**
לכבוד דעם 20-יעהריגען יוביליאום פון סופליאר
געניערט אין די וויטערדיגע אנאנסען.

Przy bólu zębów zaziębieniu reumatyźmie
ASPIRIN-tabletki
BAYER
Oryginalne opakowania z czerwoną banderolą z znakiem "BAYER" w kształcie krzyża są do nabycia we wszystkich aptekach

זאלען מענשען וויסען
ס'אזא סכנה שטשורעס זענען!

אין שטעטישען קינאמאטאגראף אויף ראקיטש-נער 1 ארדענט איין די סעקציע פון סאניטארען-אויפזיכט ביי דער געזונדהייטס-אפטיילונג דעם 6. אפריל, 12 א זייגער בייטאג אנ'אומזיסטע פארלע-זונג פון אינזשיניער יאן קלאטשקאווסקי אויף דער טעמא: „מיט וואס פאר א געפאהר עס דראהען אונז די שטשורעס און פארוואס מען דארף זיי פערניכטען״.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקא 27), דאנעלעצקי (פיעטריקאווער 127), אילניצקי (וואולטשאנסקא 37), ליינוועבער (פל. וואלנאשטשי 2), הארטמאן (מלי-נארסקא 1) און קאהאנע (אלעקסאנדראווסקא 80).

א קאנפערענץ וועגען פער-שענערען לאדז

דער שטעטישער סטאראסטע דיכדאלצוויטש האט זיך געווענדעט צום מאגיסטראט מיט א בריף וועגען פאריכטען די טראטוארען אויף פיעטריקא-ווער גאס. א חוץ דעם רופט סטאראסטע דיכדאלע-וויטש אויף מארגען פרייטאג א קאנפערענץ פון פארשטעהער פון די הויז-ווירטען, פון דער גאזאווני-ניע, עלעקטראווניע און טעלעפאן, וועגען איינשטע-לען אנ'איינהייטליכקייט אין דעם גראבען און פאריכטען די גאסען. אויף דער דאזיגער קאנפע-רענץ וועט דער מאגיסטראט פארשטעלען א רשימה פון די גאסען, וואו עס דארפען אדורכגעפיהרט ווערען די ברוקירונגס-ארבייטען.

די טרויער-אקאדעמיע נאך א. וו. פינגערהוט נ"ע

מיטוואך איז אינ'ם לאקאל פונ'ם בעקער-צעך פארגעקומען די טרויער-אקאדעמיע, צו וועלכע ס'איז געקומען א גרויסער עולם פון די פערשידע-נע שיכטען פון דער היגער יוד. בעפעלקערונג. נאך א קורצען אריינפיהר-ווארט פון ראטמאן אדוו. וויצמאן, ווערט בעעהרט דאס אנדענקען פונ'ם פערשטארבענעם מיט'ן אויפשטעהן פון די ערטער און דערנאך שפילט ביים קלאוויר פרוי פיעטרושקא שאפענס טרויער-מארש. דאס ערשטע ווארט בעקומט ד"ר י. הערשפינקעל, וועלכער גיט א כאראקטע-ריסטיק פונ'ם פערשטארבענעם אלס מענש, פארטיי-חבר און האנדווערקער-טוער. אינ'ם נאמען פון די ערשטע גרינדער, רעדט ה. לעווי, ער ברענגט עטליכע אינטערעסאנטע זכרונות. ס'רעדט אויך דער ראטמאן פון דער האנדעלס-קאמער, ראטמאן פ. כארי, דער עלטסטער פון בעקער-צעך, משה פאזנאנסקי, און וויצע - עלטסטער – שלמה לייב ראטענבערג, דער דעלעגאט פון קאלישער בעקער-צעך ה׳ עליאש, פרנס ראובן האפמאן וויינט אן אויף דער ערליכער טעטיק פונ'ם פערשטארבענעם לגבי זיינע פאליטישע געגנער. ס'רעדען נאך דער ראטמאן פון דער האנטווערקער-קאמער מאיר גאלדבערג און מ. פראנקענטאל.

ראטמאן אדוו. יוסף וויצמאן לייענט דאן פאר א גאנצע רייה אנגעקומענע טרויער-דעפעשען און קאנדאלענץ-בריף.

אונטער די קלאנגען פון שאפענס טרויער-מארש ווערט די אקאדעמיע געשלאסען.

טרינקט נור כשר'ע וויין „בארווין״ מענדיל בארנשטייב'ס

מעלדונג

אכטונג, פריזיער-ארבייטער!

היינט, דאנערשטאג, דעם 3 אפריל, פינקטליך 8 אווענד, קומט פאר אין אייגענעם פאראיינס-לאקאל פיעטריקאווער 79, אנ'אויסערגעוועהנליכע וויכטיגע פאך-בעראטונג. צוליב דער וויכטיגקייט טאר קיין איינער נישט פעהלען.

קומט פינקטליך. — די פערוואלטונג.

סוחרים'לעך — קאמבינאטארלער

נייז, דאס זענען פשוט'ע גנבים, אויסוואורפען!

(2) מיט עטליכע טעג צוריק זענען געקומען קיין לאדז א געוויסער אברהם מילער פון טשענ און משה איצקאוויטש פון זעיהעראווא. די צוויי סוחרים זענען געווען אין פיל הונגע געשעפטען און געמאכט גרעסערע כאפאקטור־קניות. די פאבריקאנטען האבען זעהר גערן געמאכט געשעפט מיט די רעספעקטאבלע סוחרים, ווייל אלע טראנזאקציעס זענען געמאכט געווארען פאר מזומן.

נאכ'ן אויסוועהלען זיך די סחורה, האבען די סוחרים איינגעצאהלט קלענערע סומען האנד־געלד און געהייסען די סחורה אפשיקען צום עקספעדיטאר משה גאלדמאן, פיעטריקאווער 216, וועלכער זאל די סחורה אפשיקען אויף א נאכ־נאהמע.

די לאדזשער פאבריקאנטען האבען אזוי געטאן און געווארט אויף דער רעכנונג, וואס דארף קומען פון טשענז און זעיהעראווא.

ווען די סחורה איז אנגעקומען אין די דער־מאהנטע שטעט, זענען מילער מיט איצקאוויטש געקומען צו דער באהן און ערקלערט, אז זיי וועלען די רעכנונגען נישט אפנעהמען, ווייל אנשטאט סחורה געפינט זיך אין די פאקעטען שמאטעס און ציי־טונגס־פאפיר. אזוי איז ווירקליך געווען. די גע־טעגע לאדזשער פאבריקאנטען האבען דעם ענין איבערגעגעבען דעם אויספארשונגס־אמט. ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז ביידע פאמערנער „סוחרים" האבען זיך פערשטענדיגט מיט דעם פ.ומרשטען עקספעדיטאר גאלדמאן. ביי דעם לעצטען איז דער עקספעדיציע איז די סחורה איבערגעפאקט געווא־רען און אין די באלען זענען אנגעפילט געווארען מיט פאפיר. די אמת'ע סחורה איז אוועקגעשיקט געווארען קיין ראדזין.

גאלדמאן האט דערפיהלט, אז דער ענין איז פערשיט געגאנגען, און נאך איידער די פאליציי איז אהם געקומען ארעסטירען, איז ער ענטלאפען. די פאליציי האט פונאנדערגעשיקט נאך גאלדמא־נען שטעקבריף.

פרייער אויסוואהל פון דאקטוירים

פערזיכערטע אין דער קראנקען-קאסע וועלען קענען פערלאנגען וועלכען דאקטאר זיי ווילען

(2) נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון דעם הויפט־דאקטוירים־ראט פון דער קראנקער קאסע.

ס'איז ארומגערעדט געווארען די פראגע וועגען געבען די מעגליכקייט פאר די פערזיכערטע זיך אויסצוועהלען פריי א דאקטאר און נישט מוזען נעהמען דעם דאקטאר, וועלכער ווערט אנגעוויזען דורך דער קראנקען־קאסע.

ס'איז בעשלאסען געווארען איינצופיהרען דעם פרייען אויסוואהל פון דאקטוירים, צווישען די, וועלכע זענען בעשעפטיגט אין דער געגענבענער „לעטשע־ניצע".

פאר באהן=גנבים

זענען נאך וועקסלען און פראטעסטען אויף סחורה

(2) א געוויסער יעקב בראראטש פון פיאלא איז עהערנעכטען געפאהרען אין פערשידענע שטאט פון דער לאדזשער וואיעוואדשאפט אינקאסירען פאר וועקסלען און פראטעסטען.

ווען בראראטש איז געזעסען אין א קופע פון 2־טען קלאס זענען נעבען סקערניעוויץ אריינגעקומען 2 עלעגאנטע הערען צוזאמען מיט א דאמע און זיך איינגעזעצט אקעגען בראראטשן.

נעבען קאלושקי איז בראראטש איינגעשלאפען, און האט זיך ערשט אויפגעכאפט, ווען דער צוג איז געווען אין טאמאשאוו, ווען ער האט זיך אנגעהויבען ארומצוקוקען האט ער בעמערקט, אז זיינע רייזע־חברים זענען מעהר נישטא און צוזאמען מיט זיי איז נעלם געווארען א טאש מיט וועקסלען און פראטעסטען אויף א סומע פון 5000 זל. א חוץ דעם זענען ביי איהם געווען אויסגעשניטען די טאשען פון פאלטא און מארינארקע, און די באהן־גנבים האבען ביי איהם צוגענומען א פארטפעל מיט 300 זל. און פערשידענע ווערט־פאפירען.

בראראטש האט וועגען דעם געמאלדען דער פאליציי אין טאמאשאוו, וועלכע האט אנגעהויבען אן אויספארשונג, כדי צו כאפען די באהן־גנבים.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-1

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,

פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.

איינענע פראצאדניע פון זעמעליבע ערפעפע...
אפעראטען, אז: הילעדקעס אויף פלאטפוסען, קולבע...
ליופא פיס, גארפעטען א. ז. וו. עמפפאנגט פון 5—7 ...

לאדזשער קאמעראל-טעאטער „ארט" אל. 1. מאי 2 פריהער ענגל. זאל

ליטעראר. לייטער: משה בראדערזאן. דירעקטאר: יוסף סטרוגאטש. קאמפאזיטאר: דוד בייגעלמאן

היינט, דאנערשטאג, צוליב די גאסטשפילן אין גרודזיאנדוש, ווערט נ י ש ט געשפילט.

פרייטאג, 9.30 אוו. פון 1—3 זל. שבת — 2 פארשטעלונגען: אנהויב 8 און 10 א זייגער אווענד פון 1 ביז 3 זל. ס'ווערט געשפילט

„גאלד און זילבער" / 16 שלאגער־נומערן 16

פראגראם: 1) קום ליבקע טאנצען, 2) באגעגעניש, 3) נאכט־שאטענס, 4) יודישע יוריש, 5) יארד־באם, 6) הער מיין שיין מיידעלע, 7) על נהרות בבל, 8) נאכ'ן משפלענס, 9) זמן תויקער, 10) עצה'לע, 11) מענש־מאשין, 12) מאנאלאג, 13) קוים מים צרות, 14) שמעניש, 15) משה'לע, 16) חי־געלעבט.

קאנפראנסיער: נ. רייכענבערג. גארדעראבע נישט פערפליכטענד.

בילעטען צו בעקומען יעדען טאג פון 11—1 מיטאג און פון 5 נאכט. ביי דער קאסע פון טעאטער.

„BORWIN" Łódź

גאראנטירטע ארץ=ישראל= ווייז

פון פתח=תקוה

למהדרין מן המהדרין

צו בעק'מען בור ביי

מענדל בארנשטיין

לאדז נאוואמיעסקא 30

טעלעפאן 58=210

פסח=אקציע פון „בית=לחם"

(אויפרוף)

דאכט זיך, אז עס איז שוין אלעמען גוט בע־קאנט די טעטיגקייט פון „בית לחם" אין לאדז, און עס איז דעריבער איבעריג צו זאגען שבחים דער דאזיגער אינסטיטוציע און אנווייזען ווי וויכטיג און שווער עס איז די אויפגאבע, וואס זי האט אויף זיך גענומען מיט'ן בעפלעגען טעגליך 150 בכבוד'ע ארימע קינדער פון די פאלקס־שולען און זיי אויך גייסטיג צו ערציהען. חוץ מזה פערטיילט „בית לחם" ווי בעוואוסט אויף יעדען שבת און יו"ט פיל צעהנדליגער פעראנטע בכבוד'ע פאמיליעס אומזיסט שפייז פראדוקטען.

ווי שווער די אויפגאבע זאל נישט זיין א גאנץ יאהר, איז עס נאך פיל ערגער ביים איצטי־גען פאר פסח, בעת דעם אונגאויפה ווליכען קרי־זיס און אויסערגעוועהנליכען דלות אין נויט, ווען עס איז גצוואלטיג געשטיגען די צאהל פון די גע־פאלענע יודישע פאמיליעס, וועלכע וועלען דעם היי־יעהריגען פאר פסח זיכער צום ערשטען מאל אויסשטרעקען זייער האנד...

מיר דארפען דעריבער ענטקעגען קומען די פיל הונגעריגע ביטעס נאך שטיצע, וואס זענען שוין ביז איצט אריינגעפלאסען אין „בית לחם". זאלען נישט די דאזיגע אומגליקליכע נישט בליי־בען אהן ענטפערען — די, וועלכע זענען ערשט פאר א יאהר צוריק אליין געווען נותנים און זענען איצט ליידער געקומען צו דער מדרגה פון מקב־לים. אין איצטיגען מאמענט איז קיינער נישט פטור, און נישט בעפרייט צו געבען קמחא דפסחא פאר „בית לחם", טא קומט־זשע וואס שנעלער מיט אייער הילף, בכדי צו העלפען בכבוד'ע שוועסטער און ברודער.

געדענקט, אז אין גורל פון אונזערע הענד ליגט עס. צי זאלען אונזערע ברודער הונגערן אום פסח, צי נישט?

געדענקט, היום קצר והמלאכה מרובה.

מיט דרך ארץ,

די פערוואלטונג פון „בית לחם"

די שרעקליכע קאטאסטראפע

אין דער טאמאשאווער קונסט=זייד=פאבריק

(פון אונזער קארעספאנדענט)

אין דער ווילאנאווער קונסט־זייד־פאבריק ביי טאמאשאוו־מאז. איז מאנטאג אין אווענד פארגע־קומען א שרעקליכע עקספלאזיע, פון וועלכער עס איז געפאלען א קרבן אן ארבייטער און דער ליי־טער פון דער כעמישער אפטיילונג אין דער דער־מאנטער פאבריק אינזש. ליוואווסקי איז שווער פער־וואונדעט געווארען. א חוץ דעם איז אויך שטארק רואינירט געווארען א פאבריקס־געביידע. די דאזי־גע ידיעה, וועלכע האט זיך באלד פערשפרייט אין שטאט, ווערט אזוי איבערגעגעבען:

מאנטאג 5 א זייגער פארנאכט בעת דער ליי־טער פון דער כעמישער אפטיילונג פון דער היגער קונסט־זייד־פאבריק אינזש. ליוואווסקי האט געהאט פערענדיגט זיין ארבייט, האט ער גערופען דעם 34־יעהריגען פאבריקס־ארבייטער מיכאל וואלטשיק אויף צו העלפען איהם אדורכפיהרען אן עקספערי־מענט ביים טרוקענען בוימוואל ארום די קעסלען. אינמיטען דער ארבייט האט זיך פלוצים דערהערט אזא הילכיגער שאס פון די צוויי דערנעבען־שטע־הענדיגע קעסלען, אז דער דאך פון דער געביידע איז באלד אראפגעריסען געווארען און עס האבען אנגעהויבען איינפאלען די ווענד. די צוויי אומ־גליקליכע, וואס האבען זיך אינצוועניג־געפונען האבען געוואלט ארויס, דערביי איז אבער וואלטשיק באלד פולשטענדיג פערשיט געווארען און געפאלען א טויטער, דאגעגען אינזש. ליוואווסקי איז אפגע־קומען מיט שווערע וואונדען אויפ'ן קערפער און זיך בעוויזען אפצוראטעווען דאס לעבען.

די אנגעלאפענע ארבייטער האבען געפרובט אויפגראבען וואלטשיק'ן און נאך לאנגער מיה איהם אפויר גענומען א טויטען פון הינטער די חורבות. וואלטשיק האט איבערגעלאזען א פרוי מיט א קינד.

דער שאדען פון דער קאטאסטראפע ווערט געשאצט אויף עטליכע צעהנדליג טויזענד זל.

די אויספארשונג ארום דער עקספלאזיע האט אונטערגענומען דער היגער פאליציי־קאמיסאר ה' כראשטשיצקי, וועלכער איז אנגעקומען באלד אויפ'ן ארט פון געשעהעניש. דערווייל זענען די גענויע סבות נישט בעוואוסט.

די לויה פון דער'הרג'עטען וועט פארקומען מיטוואך און ס'וועלען זיך אין איהר בעטייליגען די ארבייטער פון דער אויבענדערמאנטער קונסט־זייד־פאבריק מיט זייער ארקעסטער. נ. -אנט

ס'גייעג נאכ'ן שאטען

82 (סענסאציאנעלער ראמאן)

ראפקעוויטש האט צוטומעלט געקוקט אויפ'ן ערפינגער.

— העי וואלדמאן... איהר... איהר...

אבער וואלדמאן האט זיך כעס'רינ א דריי געטאן און אויסגערופען:

— געהט צום טייוועל! איהר האט בעקומען אייער יאט, און ס'וועט זיין גענוג פאר אייך!.. איך האב אייך צוגעשטעלט זעכציג שטיק אזעלכע חברה־לייט, ווי ער. איידער עס יועט נאך ווערען טאג וועט איהר צובעקומען, טאנצמאנען און דעם רעשט פיסעל זיינע חברים!.. היינט, וואס זשע שרייט איהר? האט זענט איהר אנצופירען?..

ער האט זיך איינגעשטילט און צוגעגעבען:

— איהר האט בעקומען יענעם רעוואלווער?

— יא, מיר האבען בעקומען... דער רעוואלווער געפינט זיך איצט ביי דעם לייטער! — האט שטיל געענטפערט דער פערשעמטער פאליציי־אגענט.

— הייסט עס, אז מ'דארף אייך איצט נישט נאכען צו פערשטעהן, ווי ליפאזסקי איז אומגעקו־מען?.. אויב אבער איהר צווייפעלט נאך, קאן איך אייך העלפען... איהר געדענקט אזוי, אז אין דעם לאבאראטאריום אויף מיין קווארטיר האט איהר געפונען אן אויסטערלישען שאנק אין דער וואנד? געדענקט איהר עס?.. אלזא, אין אט דעם שאנק האט זיך געפונען א קליין קינעמאטאגראפיש אפא־ראטעל, וואס ווערט געבראכט אין בעוועגונג דורך אן עלעקטרישען מאטאר. איך רעכען, אז ס'איז שווער צו געפינען נאך אזא ממשות'דיגען בעווייז פון אומשולדינקייט, ווי א פילם, וואס בילדעט אפ אלע אומשטענדען פון א געשעהעניש? באלד וועט איהר זעהען דעם דאזיגען פילם... און אויב נאך דעם וועט איהר נאך אלץ האלטען, אז איך בין שולדיג, וועל איך געהן מיט אייך אויף א פאליציי־אישען פערהער, און מאכען עס מיט מעהר פערגע־ניגען, ווי אייער „ידיד" דער גראף בענסדארף... איין מינוט נאר! אלס ערשטען וועט רינגען די ראור־גע וואנד...

די ליכט און צימער איז אויסגעלאשען גע־ווארען.

אויף דער וואנד ענטקעגען האט זיך בעוויזען א ליכטיגער קיילעכדיגער פלעק.

און משך פון צעהן מינוט, בעת וועלכע ראפקע־וויטש מיט שימאנסקי'ן האבען אנגעשטרענגט נעד־שווינגען, האט זיך אויף דער וואנד פונאנדערגעוויר־קעלט און א קינא־פילם פון דראמע, וואס איז פארגעקומען אין וואלדמאנ'ס וואוינונג.

שריט נאך שריט האבען זיי געזעהן, ווי ליפאזו־סקי איז, גנב'ענדיג זיך אריין אין לאבאראטאריום, ווי ער האט א כאפ געטאן פון טיש וואלדמאנ'ס רעוואלווער.

זיי האבען בולט געזעהן, ווי שרעק־גרימצארען און שנאה האבען זיך געמאלט אויף ליפאזסקי'ס פנים —

ווי זיין פינגער האט אפגעלאזט דעם כאטאלען רעוואלווער־צינגעל...

צום ערשטען מאל אין דער קרימינאל־פראק־טיק האבען צוויי געהיים־אגענטען אבסערווירט דאס פערברעכען, ווי ס'איז צוגעגאנגען...

עס האבען זיך אנגעצונדען די לאמפען.

ביידע אגענטען פון אויספארשונגס־אמט בלאס־סע און צודערטערטע, האבען זיך גענומען פאר די הויט.

— אך... ווי שרעקליך! — האט ראפקעוויטש ארויסגעמורמעלט.

— זאל איך מיט אייך מיטנעהמען? — האט וואלדמאן א פרעג געטאן.

— ניין, הער „שאטען", מ'דארף נישט!

— האט מיט א מין דערלייכטערונג געענטפערט שימאנסקי.

— הם... הייסט עס, איהר זענט בעפרייענט?

— מיר האבען שוין נעכטען אלץ געוואוסט, הער וואלדמאן... אבער איהר האט אונז גאר וואונדע אויסגעמאטערט... גאר... דערלויבט אונז פון טיפסטען הארצען אייך צו בעדאנקען.

שימאנסקי האט פערשעמט אויסגעשטרעקט זיין האנד.

וואלדמאן האט זי פעסט א דריק געטאן.

אין דער טיר האט זיך דערהערט אפטאקעסער קלאפען.

אויף דער שוועל איז ערשינען אנ'עלטערע פאליציי־פונקציאנאר.

— איך האב זיך אהער נישט געקאנט דער־קלינגען דורכ'ן טעלעפאן. — האט ער געמאלדען ראפקעוויטשען — מ'ענטפערט פון דער סטאציע, אז דער אפאראט דא איז פערנומען... איך בין אייך געקומען מעלדען, אז מ'האט מ'ט זיין קאמפאניע ויצען שוין אונטער'ן ש.אס... ס'איז איינס־אויך איינס בלאטע יונגען!.. קוים וואס מ'האט זיך מיט זיי אנ'עצה געגעבען.

וואלדמאן איז ארויסגעלאפען אין קארידאר אויפ'ן קלינגען פון טעלעפאן־אפאראט.

— ראס זענט איהר, נעללי? — האט ער שטיל א פרעג געטאן.

— ניין, הער וואלדמאן, ביים טעלעפאן בין איך, די מאמא... פרוי ליפאזסקא! — האט געענט־פערט דער קול פון נעללי'ס מוטער. — נעללי האט מיר געבעטען צו האלטען דאס טרייבעל און ווארטען אויף אייך...

— אבער וואו איז נעללי, מאראם?

— זי איז ארויסגעפאהרען מיט א טאקסי צו אייך... צום ווידערזעהען!

(סוף)

געוועהלט אפיעקונעס אין שטאט-ראט

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון שטאט־ראט זענען אויסגעוועהלט געווארען אפיעקונעס אין דער אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכען שוץ, דערונטער זענען אויסגעוועהלט געווארען פאלגענדע יודען: פילמאן ש., מארגענטאלער י., קאגאו א. גארפינקעל משה, ניימאן יוליוש, ארינאנס בער, לובלינסקי ישראל, רוס בנימין, שטשעקאטש. לאנדסבערג פאלעק, מארקא שלמה.

אלס פערטרעטער זענען אויסגעוועהלט געווארען:

זילבערבערג אברהם יוסף, אייכנער רחל, קארפעל משה, סטאלארסקי ישראל, שניידער רוה, קויפמאן הערשקאוויטש, שווארצבערג, לאסמאן, קירשבוים און הארי.

האנדעלס-קאמער פאדערט הנחה-טאריפען
פאר קוילען און בוימוואל

א דאנק די בעמיהונגען פון דער האנדעלס־קאמער, האט האט באקרמיניסטעריום פון דעם 1 פעברואר איינגעפיהרט א בילינען טאריף פאר קוילען, ווערפעל פון זאגלעמביער קאנט פאר'ן לאדזער קרייז. דער ראווינער בילינער טאריף איז חל געווען נאר פאר זארו, זגערוש, פאביאניץ, אלעקסאנדראוו, טאמאשאוו, בעת אנדערע אינדוסטריע־צענטערן ווי זדונסקא־וואלא, קאליש, מאשטשעניצא און פיעטריקאוו האבען פון דאינגען הנחה־טאריף נישט געקענט געניסען.

אין שייכות דערמיט, האבען פארשטעהער פון דער האנדעלס־קאמער אויף א אודיענץ ביים האנדעלס־מיניסטעריום בעריהרט די דאזיגע פראגע, און אינטערוועניערט, אז דער הנחה־טאריף זאל גילטען אויך פאר די יאווענ־אויסגערעכנטע באהן־פונקטען. א חוץ דעם האט די דעלעגאציע אויך אינטערוועניערט אז דער הנחה־טאריף וואס איז גילטיג נאר ביז דעם 30 אפריל זאל צוליב דעם הערשענדען קריזיס אויך אויף ווייטער פערלענגערט ווערען.

אויסערדעם, האט די דעלעגאציע פערלאנגט אז פון הנחה־טאריף אויף וואל און בוימוואל זאל אויך קענען געניסען א חוץ די לאדזער פאבריקס־באהן און די קאלישער באהן אויך די סטאציעס: קאראלעוו, זירדוו, כאינו, זגערוש, פאביאניץ, אזארקאוו, טאמאשאוו, זדונסקא וואלא, קאליש, מאשטשעניצע, און פיעטריקאוו.

דער האנדעלס־מיניסטער האט צוגעזאגט די פאסטולאטען גינסטיג צו ערלעדיגען.

יודישע מיידלעך
אין א פאנאטיש-רעליגיעזער סעקטע
א חברה דעגענעראטן, פסיכאפאטן און סאדיסטן, וואס „דינען גאט" דורך שיכּרות און ווילדע ארגיעס

(סוף).

ווי גרויס פאוז געווען איהר גלויבען אין „נביא" קען מען זעהען דערפון, וואס שפעטער, ווען דער „טעמפעל" איז שוין אריבערגעטראגען געווארען קיין מאסקווע און דער נביא האט געפאדערט, אז העלענא זאל קומען אויף דריי חדשים צו אהם אויף „פערפאלקומענונג", האט זי, נישט אכטענדיג אויף איהר גרויסער ליבע צו איהר מאן — קיין מינוט נישט געטראכט און איז געקומען קיין מאסקווא.

דא איז העלענא פערוואנדעלט געווארען אין א דינסט, געטון די שמוציגסטע און שווערסטע ארבייט, און איז געפייניגט געווארען מיט די שרעקליכסטע יסורים ווי אלע אנדערע „שוועסטער". מען קען אפילו נישט זיכער זיין, אז ער האט נישט אויסגענוצט איהר „ליבע", ווי מיט די אנדערע „שוועסטער".

ארום און ארום האט געברויזט דאס לעבען. עס האבען אויפגעפלאקערט לייזענשאפטען, עס זענען פארגעקומען קאמפען, עס זענען בעשאפען געווארען און אבגעשאפט געווארען ... און פאליציי, דאס לעבען האט געקאכט ווי א קעסעל, נאר אין דעם הייליגען „טעמפעל" געהט זיך אין א גאנץ בעזונדער לעבען, ווי קיין זאך זאלט נישט געשעהען. דא לעבט מען אין דער אונטערוועלט פון גייסטער, פון רוחות, פון שדים — פאר א אמת'ער שדים־דאנץ. גייסטער פון מיט'ן לעבען, גייסטער ריכטען יעדען שריט פון דער „געמיינדע" און פון יעדער מיטגליד בעזונדער, גייסטער געבען בעפעהלען, גייסטער בעשטימען שטראפען און בעפרייען פון שטראפען, גייסטער רעגירען די וועלט. א גייסט הייסט, אז פון דימיטרי זאל ווערען מעטאטשקא און פון נינא — פאבא, יערען זיי: גייסטער הייסען אויס מאכען נינא מאראנא צווייטער פארערשטע צייט, דאקט מען אויס זאגען, אז די זעלבע נינא דארף אגנעהמען א האלב יאהר אין „סינאקעם" — און בלויז צוליבען קיילט מען זי און מען פיילט זי די זאל, חלילה, נישט פלייבען א טאג אהן סינאקעם; גייסטער הייסען געהן און נאס בעטלען, געהן אנטלויענטע מענשען — סטודענטען, קאמסאמאלצען, אקאדעמיקער און אנדערע מיטגלידער פון דער סעקטע, בעטלען. די גייסטער זענען אויך ווייטער געגאנגען, אז זיי ווייזען אן זיי צו בעטלען און וואו צו בעטלען: אין קווארטאלען פון דער אינטעליגענץ און פון די אויסלענדער: וואלען זיי זעהען צו וואס די סאוועטען מאכט ברענגט אינטעליגענטע מענשען...

אין גייסטער איז געווען א גרויסער אויסוואהל: גייסטער פון געשטארבענע האלידעקער, פון בעטלער, פון משוגעים, פון פויפסטען, פון אנקוויזיטארען, פון קיסרים און פון וועמען איהר ווילט אליין. יעדער מיטגליד פון דער סעקטע האט געהאט זיין בעשיצענדען גייסט, וואס האט איהם געפיהרט אין די וועגען פון לעבען...

די דריי הויפט־גייסטער זענען געווען: דער גייסט פון אנאפעט אפרול, וואס וואוינט מיט זיינע פיר טעכטער אין די פעלזען פון הערבענט, א שטאט אויף צפון קאוקאז, פון קארפושא דעם תינקענדיגען און פערפירער דעם מאסקווער שלעפער (פערפירק מאסקאווסקי נא אשטאניק...) און די דריי גייסטער האבען עס מערסטענטייל אנגעוויזען וואס צו טון און האבען אויך אויסגעטיילט ריטער, שטעקענעס און געבּרענטע צלמים... אמאל פלעגט טרעפען, אז דער בעשיצענדער גייסט פון א „ברודער" אדער „שוועסטער" פלעגט זיך איינשטעלען פאר זיין ליבלינג און אויסקויפען איהם פון דער שטראף אדער פערקלענערען זי; געוועהנליך פלעגט דער גוטער גייסט דערפאר בעשטימען וואס פאר א מתנה דער זינדיגער דארף דערפאר ברענגען דעם „נביא". מאנכעסמאל פלעגט עס קאסטען גאנץ בילינ: בספר הכל א שאכטעל שאקאלאד פאר'ן „נביא", א פעשעל קעלנישע וואסער אדער א בילעט אין טעאטער... איבעריג צו זאגען, אז די אלע גייסטער האבען גערעדט גאר דורך דעם „נביא"...

עס איז ממש צו בעוואונדערען וואס פאר א מיטלען, וואס פאר א גענאלע שמדישטיק דער „נביא" פלעגט אנווענדען צו האלטען זיין געמיינדע אבגעזונדערט פון דער ארומיגער וועלט, צו ווייזען אין זיי שנאה צו אלע ווייטערע מענשען און שנאה אייפערזוכט צווישען די מיטגלידער פון דער סעקטע גופא, ווי אזוי ער האט אין זיי אונטערגעהאלטען דעם גלויבען אין גייסטער און אין זיך אליין, און ווי אזוי ער האט זיי ביסלעכווייז פערוואנדעלט אין ווילדעלאנע, תילפלאנע, פויש און גייסטיג צובראכענע פאנאטיקער און מאניאקען.

די אלע אויבענגעבראכטע פאקטען זענען אין רוסישע צייטונג געבראכט געווארען דורך דער אויספארשונגס־מאכט און געריכט.

די סאוויעטישע יוסטיץ האט א פרינציפ: זי זוכט נישט קיין נקמה, ראכע, וואו דער פערברעכער איז נישט געפעהרליך פאר דער געזעלשאפט, פערשפארט מען איהם נישט אין געפענגעניש, ארויסגעהענדיג פון דעם דאזיגען שטאנדפונקט, זענען די קרבנות, כאטש יעדערער פון זיי איז געווען א מיטגליד פון דער קאנטר־רעוואלוציאנערער ארגאניזאציע און האט אנטיילגענומען אין די פייערונגען, — אין גאנצען נישט צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט. אנשטאט דער בעשולדיגונגס־באנק, האט מען זיי אוועקגעשיקט אין א שפיטאל פאר נערווען־קראנקע, וואו מען גיט זיך די גרעסטע מיה אויסצוהיילען זיי און מאכען זיי פערגעסען זייער שווערליכע פערגאנגענהייט, פארט געריכט זענען געשטעלט געווארען בלויז די ברידער שולץ און זייערע פרויען, בעשולדיגטע אין מיטהעלפען. העלענא אבראמאוויטש איז אין דער צייט פון פראצעס גופא אנערקענט געווארען אלס גייסטיג קראנק אויף רעליגיעזען באדען און איז אוועקגעשיקט געווארען אין א נערווען קליניק. דער מוט, ווייט אויס, האט וואס געריכט געוואלט געבען איהר אויסוועג פון דער שטראף, וואס האט זי געקענט ערווארטען. דמיטרים געשעצליכע פראוואלט, איז פעראורטיילט געווארען צו 5 יאהר פערשיקונג; העגריך — צו 10 יאהר קאנצענטראציאנס־לאגער, און דמיטרי — צום טויט...

אט אזוי האט זיך דער גרויסער שווינדעל געענדיגט מיט א גרויסער טראגעדיע...

(„צייט")

ד. וואלין

ציהונג פון דער לאטעריע
5־טע קלאס, 24־טער טאג

60,000 191697

10,000 10992

95838 208369

5,000 172560

3,000 30371 38754.

2,000 33387

80713 154818.

1,000 11397 15930

18547 83289 91475 91927 98827 99219
138903 168608 177665.

600 17429 24585 53230
82117 105073 143402 147003 149273 152989 159972
164676 166193 166762 168020 172298 189006 201138

500 451 1777 2204 3617 4489
4516 6084 16529 18744 19317 22837 22936 26966 27259
27413 31215 40118 41817 42438 43102 50669 52591
52632 53701 55510 58447 60992 69165 75733 77194
78988 80903 82378 86505 88181 91385 91774 95362
97215 105528 105999 113084 113496 116895 118496
121443 126470 126680 127432 130026 135399 140439
141564 143140 143227 143352 145223 145906 148873
155438 159299 165289 169857 172624 174421 175150
182241 182743 187207 187960 188220 190289 199833
201504 203017 203957 208726.

250

414 546 67 930 10049 232 421 36 77 522 735 46
63 96 883 20311 433 883 86 3151 601 80 4080 171 508
935 5046 6351 547 7231 33 436 86 96 585 938 8375
421 9529 749 811 997 10076 78 125 38 261 337 429
58 593 652 909 11328 476 507 679 783 12217 45 379
13019 471 781 931 14040 49 66 580 747 980 15409
961 16423 583 708 944 17020 84 385 86 446 18365
423 82 696 909 19364 488 20066 175 224 75 313 463
511 710 91 978 21115 56 361 496 563 864 23000 218
73 627 24364 87 92 483 792 25356 623 38 802 918
26081 401 669 825 974 86 27141 725 54.

28170 718 950 69 2922 348 867 30404 761 948
31337 62 456 612 16 729 44 825 86 944 32123 28 43
54 368 568 33119 443 698 817 60 907 34596 895 907
35238 475 77 87 702 39 46 883 36384 509 735 860
37362 434 515 38297 492 920 37 39100 210 36 96 346
96 509 607 834 996 40011 497 784 820 41038 59 221
51 53 369 448 590 650 98 755 42205 616 903 43003 67
247 84 485 817 955 44181 313 573 704 830 987 45190
290 394 458 630 744 84 983 46044 74 100 504 23
47214 469 698 856 983 48067 230 56 63 340 408 99
569 623 933 59 49088 166 224 409 74 79 630 46 50
794 920 50128 558 731 816 975 51132 240 93 395
706 927 52311 429 576 918 53014 39 89 180 493 583
601 54139 270 328 99 503 660 55140 54 97 578 673
722 997.

56231 35 333 435 580 57062 103 319 32 471 616
39 753 895 58054 171 227 317 492 584 690 801 59079
133 202 71 375 551 695 755 60134 273 393 935 97
61000 447 695 785 62028 76 113 15 279 577 647 975
63092 248 360 613 730 64 967 64362 562 763 906
65142 275 432 72 625 725 806 65 66495 694 67200
871 68007 183 59 316 76 416 727 69106 256 320 555
757 802 931 70092 257 333 56 411 653 722 71076 93
425 44 69 89 528 72062 126 209 350 471 588 615 899
73413 668 92 74030 763 802 75529 745 79 88 96 976
76085 105 478 975 77016 81 238 382 513 655 78487
835 79006 451 863 953 80048 163 517 645 51 746 49
846 925 71 81097 233 325 458 82116 275 77 98 399
441 587 810 83461 572 86 944.

84313 517 862 85264 387 503 798 86197 280 340
73 95 646 953 87071 144 329 88136 469 92 603 78
818 89031 160 252 385 90232 91 353 91062 355 83
92216 355 412 650 720 62 811 83 93037 140 89 338
685 739 55 815 50 925 94041 209 53 772 805 44 79
95114 310 26 417 520 39 621 23 91 778 856 976 96140
492 512 657 780 97249 838 89 98013 15 435 60 604
720 99092 205 22 90 694 100038 30 698 924 11 38
63 101143 54 482 585 814 929 102409 550 826 29
103674 840 931 104011 140 362 610 896 984 105000
462 713 29 40 60 940 48 67 106161 524 967 107014
61 268 309 406 35 547 108235 307 534 796 841 109085
115 285 485 546 677 709 87 921 89 93 110007 63 30
515 820 111161 82 206 24 494 606 984.

112057 90 133 44 381 449 649 113504 9 97 620
875 90 989 114018 210 94 835 913 16 115349 681
757 802 9 116160 209 632 858 95 958 117026 208
73 482 789 842 118299 351 649 762 803 119010 334
449 516 654 738 90 810 84 908 53 91 120219 415 689
709 63 71 979 121081 402 96 884 122045 298 305 605
55 862 88 123093 256 335 527 686 124138 305 50
581 125289 462 83 639 59 746 967 126075 393 462
127111 287 584 606 801 38 928 54 128394 972 129038
119 225 40 455 633 726 31 69 131183 89 486 94 504
835 132473 745 133126 28 235 94 479 89 685 746 76
93 885 950 56 134061 137 46 135066 90 283 396 612
136237 325 695 701 71 26 832 137167 256 461 539
138136 551 608 67 957 89 139000 257 459 96 641
804 991.

14017 52 67 91 531 856 141274 475 718 43 835
142703 143100 73 373 468 617 959 144066 84 379
419 576 690 91 98 850 145730 99 146474 561 786
825 967 69 147305 440 78 555 689 759 848 148036 62
84 211 45 88 302 491 531 75 655 851 970 149038 41
808 87 150163 80 89 269 87 357 646 775 871 966
151153 54 596 684 96 152399 605 821 82 980 153441
514 753 926 154051 109 253 456 627 738 20 40 875
155102 216 545 980 156110 50 845 83 157045 108
211 47 579 693 705 98 884 995 158135 235 445 538
642 936 159417 28 548 757 160109 15 351 616 61 710
87 161013 20290 476 610 30 47 726 46 61 90 93 847
916 2 99 35 162113 204 532 84 798 939 163145 264
318 478 551 644 754 936 164218 889 989 165137 227
37 75 526 94 852 945 56 85 166076 34 102 305 17 78
520 721 836 167191 98 214 27 43 330 470 539 694 816
29 940.

168009 299 339 495 596 841 45 82 169066 73 206
344 627 820 919 170117 87 236 747 837 171574 607
20 93 96 701 883 920 172194 532 879 173281 86 91
94 342 773 887 97 919 174025 116 384 485 70 636
715 939 175034 403 596 820 176113 56 96 641 63
893 966 177056 403 19 529 35 677 969 178008 154 564
68 603 44 717 802 87 927 179068 208 305 625 75 815
180030 98 199 237 85 411 54 727 43 86 881 181090
54 276 393 550 854 86 182078 213 491 606 988 183038
159 376 78 431 720 23 806 184058 95 199 843 924
185279 588 614 48 800 99 186042 263 726 69 838 61
960 47 187123 402 97 513 650 57 926 63 188026 296
361 403 69 97 517 61 90 623 730 40 930 76 189463
831 70 190050 149 277 389 545 60 841 191096 253
452 639 816 29 192251 333 591 193085 192 277 361
72 800 42 194053 69 176 260 448 644 716 829 195395
404 567 653 978.

196539 672 916 197007 58 258 318 477 828 198224
311 574 762 36 915 199230 625 43 781 93 815 917
200069 177 563 87 601 59 838 915 201010 176 446
70 522 63 616 17 764 834 934 202008 98 309 13 434
48 535 46 51 78 900 53 203076 757 62 204078 202
73 326 87 625 205085 778 897 206056 60 90 143 304
519 605 51 777 893 919 207001 376 737 208034 52
132 444 569 614 74 209020 368 80 428 717 52.

5000 123611.

3000 7667 77094
151581 153832 160187.

2000 3237 7549
21334 38364 49600 62788 65409 77451
97414 103062 147134 166621 171010
185432 195000 200401.

600 15379 56440 63175
66114 73077 96802 130373 137605 140427 165815
178187 179307 198264 201513.

500 906 5737 11573
13304 14950 16682 20569 23279 28579 30865
31766 32075 36342 44488 45105 52554 64396
64647 67303 68056 69271 70207 73702 73987
76146 79360 79635 81834 82583 84507 85519
93010 94171 99342 101486 103528 111627
113249 113887 115484 117022 117413 123676
123726 130038 144352 153750 157837 157913
158434 160132 168999 169304 170113 173957
176295 182714 191479 192683 195748 796166
197554 199416 202451 204385 207059.

250

171 73 258 422 544 717 937 1364 853 2108
290 426 703 26 79 833 954 3270 766 857 938
4057 194 285 5008 118 80 459 505 866 6025 116
34 36 268 99 389 739 840 901 7092 155 261 53
887 89 907 8144 390 737 801 95 9024 85 313 77
725 900 67 10114 444 502 19 783 974 11006 279
430 531 673 790 908 1214 48 291 304 9 429 531
13338 521 34 93 14428 604 873 965 15115 234
39 91 784 93 804 981 16015 320 36 491 684
17859 18677 777 888 93 19269 20128 538 698 782
820 21420 716 20 58 803 967 22074 197 213 895
931 23101 71 255 531 629 801 46 48 66 24216
38 329 400 44 69 536 49 51 25498 708 844 26150
83 331 39 668 741 875 920 27114 49.

28051 52 326 483 524 94 641 740 915 29112
56 433 628 30177 267 459 627 623 927 31270 359
482 618 26 957 32023 78 92 145 237 93 316 465
694 822 98 33189 428 843 34087 105 40 284
821 508 699 713 946 51 35719 36003 74 196 220
454 524 650 84 37029 204 90 302 531 914 38035
53 260 871 72 457 90 39496 754 810 99 40214 81
807 79 927 80 93 41402 895 42105 320 667 736
850 43105 7 395 658 971 44003 95 615 736 826
966 45117 466 535 867 903 46117 238 344 993
47252 90 485 505 79 879 48073 101 49201 77
50011 236 317 680 914 51364 432 62 672 708 41
848 924 52008 25 142 312 70 850 53093 158 345
73 579 54202 38 58 60 376 453 835 55222 30 391
778 880.

56009 799 858 57262 364 576 649 930 70
58373 414 536 975 94 59073 135 244 414 54 938.

60038 47 155 364 487 831 61272 373 709 57
802 55 62155 422 979 63000 142 73 282 64120
259 399 428 27 857 969 65034 343 420 710 14
66031 37 219 909 67019 138 288 556 609 66 835
913 39 68100 213 96 406 800 05 69064 13 544
636 734 816 59 69 81 982.

70298 71239 62 382 698 922 72081 104 13
293 579 687 99 775 73229 52 510 68 841 907
7400 217 430 59 610 22 25 937 75258 436 57
505 693 764 76026 363 99 914 77260 564 99 750
959 78212 301 493 860 935 79105 909.

80060 192 493 590 824 81066 124 126 439 580
820 939 90 82131 304 452 718 83073 118 405 15
676 95 978.

84005 109 337 53 434 518 760 801 962 85199 361
735 86049 110 31 87042 103 72 202 97 345 60
460 82 88028 720 951 89019 317 400 80 609 758
93.

90109 421 996 91182 351 545 676 97 803 85
98 92434 685 93130 202 05 99 334 46 735 94062
64 703 26 37 981 95030 385 753 54 59 77 96237
340 43 558 608 806 97243 50 648 96 98150 366
412 54 509 666 87 97 939 99487 861 949.

100077 128 445 66 560 761 800 101070 229
308 858 102134 235 43 417 67 625 771 103056
317 432 42 520 656 752 86 104066 462 650 867
105041 91 213 91 829 917 106000 505 44 655 741
823 107162 86 376 517 58 631 763 81 843 88 985
108125 29 73 202 393 469 573 846 982 109023
47 931 110118 242 382 98 434 111122 34 204 46
11 59 439 819 65 954 82.

112523 671 775 819 90 98 113181 234 73 99
481 642 783 114793 115152 842 88 771 871 73
991 116112 212 60 659 117071 142 68 898 963
118120 50 334 42 419 713 119038 137 238 761
922 44.

120071 333 562 87 667 745 897 975 121362
93 401 23 531 751 822 99 122276 877 458 579
624 912 66 98 123340 417 65 507 622 32 63 834
50 84 972 124029 209 71 524 643 831 924 125156
591 843 57 126058 95 136 550 637 54 67 761 890
996 127193 468 675 899 956 58 128449 65 561
635 68 772 900 129101 212 54 352 454 818 97.

1300198 227 450 564 131069 187 517 883
132001 04 98 170 294 340 529 601 735 133009
60 73 487 743 134013 307 618 788 135367 80 430
8 71 740 834 969 136190 443 595 634 826 27 934
40 137024 159 225 79 495 631 701 923 69 138038
184 85 368 463 810 970 139112 93 300 465 72
510 665.

140232 68 350 51 425 767 866 907 141038 163
232 338 59 410 598 656 142197 307 42 51 79
516 143092 110 99 304 462 707 41 983 144074
338 756 75 828 29 40 956 72 76 145212 80 782
146252 53 338 448 986 147165 371 420 584
148058 236 446 596 893 149210 353 419 74 652
93 94 750 150018 71 144 59 321 452 502 9 817
35 151161 84 211 14 45 313 25 513 631 968
152216 60 389 575 744 862 153031 264 93 99
346 51 725 154260 313 25 407 89 995 155471 701
891 156036 87 94 329 462 957 74 157390 683
776 830 87 158107 210 67 92 324 44 599 655 905
159247 97 323 98 413 650 718 881 90 160028
762 871 939 98 161000 812 162367 503 87 660 89
768 811 44 906 162367 503 87 660 89 768 811 44
966 95 43 163165 330 912 164075 273 74 91 832
81 517 50 57 828 32 52 16521 76 87 374 415 546
636 913 74 166064 776 167119 97 670 889 926.

168185 216 60 475 681 767 904 37 169472
518 630 60 754 812 81 917.

170200 97 427 94 508 21 736 171025 123 39
233 463 626 68 857 90 95 172086 318 23 96 438
54 173054 341 98 460 76 679 867 990 174041 83
167 257 342 64 456 79 888 175071 88 264 398
607 726 40 68 947 176164 214 377 84 99 502
30 67 971 177129 244 919 178133 49 367 635 65
179029 286 328 423 62 82 617 775 909.

180548 639 863 937 181199 551 182110 353
419 66 547 662 183037 568 682 184226 338 733
79 910 185022 316 75 416 594 699 721 934
186132 251 341 94 96 413 14 509 81 642 949
187364 88 450 695 99 188082 412 506 189044 318
444 699 838 61.

190130 87 191012 106 346 724 813 99 192056
145 207 338 499 705 34 193157 235 347 489
628 892 194249 24 51 61 195536 63 636 795 862
926.

196086 225 590 838 62 197451 57 723
198081 225 77 329 687 700 800 39 925 199045
48 105 374 888.

200011 23 87 134 437 645 787 94 201618 929
202104 51 72 230 600 54 760 81 841 55 203531
939 204091 424 559 711 84 205015 113 409 612
976 206171 232 64 13 79 524 56 778 859.

אָנפאַל אויף אַ רעדאַקציע אין פּיעטריקאָוו

(–) נעכטען האָבען זיך פאַר דער רעדאַקציע פון „גלאָס טריבונאַלסקי" אין פּיעטריקאָוו פערזאַמעלט אַ גרופּע קאָמוניסטען און אָנגעהויבען באָמבאַרדירען די פענסטער פון רעדאַקציע-לאָקאַל מיט שטיינער. די קאָמוניסטען האָבען אַרויסגעהאָנגען אַ רויטען טראַנספּאַראַנט מיט אַן אויפשריפט: „ניעדער מיט דער רעגירונג, נידער מיט דער פאַשיסטישער פּרעסע".

די פּאָליציי האָט פונאַנדערגעטריבען די פערזאַמלטע און אָנגעהויבען אַן אויספאָרשונג.

דאָרפס-שרפות

(–) אין דאָרף שטשעלצי ביים דאָרפס-ווירט וואַוושיניעץ באַכולסקי איז פּלוצים אויסגעבראָכען אַ שרפה. נישט קוקענדיג אויף דער שנעלער הילף איז דאָס גאַנצע הויב און גוטס פון באַכולסקי'ן אָפּגעברענט. דער היזק בעטרעפט 35,000 זלאָטים.

אין דעם זעלבען טאָג איז אויסגעבראָכען אַ שרפה אין דאָרף ביאַלאַ - גורא ביים דאָרפס-ווירט וולאַדיסלאַוו לענדעצקי. דערביי האָט זיך דאָס פייער באַלד איבערגעטראָגען אין דער שכנות'דיגער ווירטשאַפט פון איגנאַצי רושטקאַ און אויך די לעצטע ווירטשאַפט פערברענט. דער היזק בעטרעפט 30,000 זלאָטים.

פון „אררט"

„אררט" איז איינגעלאַדען געוואָרען אויף 2 גאַסט-שפּילען קיין בידגאָשטש און גרודזשאָנדז.

צוליב דעם ווערט היינט דאָנערשטאָג נישט געשפּילט.

פרייטאָג, 9,30 אָוו. און שבת 8 און 10 אָוו. ווערט געשפּילט דאָס פרעהליכע געמישטע פּראָגראַם א. נ. „גאָלד און זילבער" צו ביליגע פּרייזען פון 1,00 ביז 3,00 זל.

Dr. Różaner

הויט, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

Dzielna (Narutowicza) 9 tel. 128-98

נעמט אָן פון 8-10 פריה און פון 5-8 אָוונט

וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

1 יאָהר טורמע פאַר דעזערציע

(–) נעכטען איז אין קרייז-געריכט פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען דעם זעלנער אַדאָלף מאָשקאָוויק, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען אין דעזערציע.

מאָשקאָוויק איז אין יאָהר 1928 צוגענומען געוואָרען אין מיליטער דינסט און בעקומען קאַטעגאָריע „A". נישט וואַרטענדיג ביז מ'וועט איהם רופען אין מיליטער איז ער אַרויסגעפאָהרען קיין אויסלאַנד. אין יאָהר 1929 איז ער צוריקגעקומען קיין פּוילען און זיך אַליין געמאָלדען צו דער פּאָליציי.

מאָשקאָוויק איז פערמשפּט געוואָרען אויף אַ יאָהר טורמע.

אזעלכע שכורים
דאַרף מען אויסניכטערען מיט אַ בייטש

עטליכע שכור'ע פוהרמאַנעס האָבען אויפ'ן וועג קיין פּיעטריקאָוו, אין דאָרף יוזעפאָוו הינטער כאָיני, איינגעאָרדענט אַ געיעג. אין דער צייט איז דורכ'ן וועג דורכגעגאַנגען דער 43-יעהריגער אַנטאָני פּזשיביש. די שכור'ע פוהרמאַנעס האָבען געוואָלט איבערשרעקען דעם דורכגעהער און געלאָזט אויף איהם די פערד. זיי האָבען אָבער נישט בעוויזען בעצייטענס די פערד איינצוהאַלטען אין דעם אומגליקליכען פּזשיביש האָט מען אַ צו'הרג'עטען אַרויסגעשלעפּט פון אונטער די פערד. די פוהרמאַנעס האָט מען אַרעסטירט.

די אַקציע פאַר'ן אַרבייטסלאָזען א"י אין אונזער שטאָט

ווי ס'איז געווען פאָראויסצוזעהן, האָט די אַקציע פאַר'ן אַרבייטסלאָזען א"י, וועלכע קומט איצט פאָר אין אונזער שטאָט אַרויסגערופען אַ גרויסע פערשטאַרקונג. אַלע מיטגלידער פון די אָרגאַניזאַציעס: התאחדות, פּועלי-ציון, הסתדרות-השומרים, גורדוניה, החלוץ, החלוץ-הצעיר, גורדוניה בית-העבודה, בעטייליגען זיך אין דער אַקציע.

דורך די מיטגלידער פון די פּאַרטייען אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע ווערט אַרורכגעפיהרט אַ בעשטייערונגס-אַקציע אין פאָרם פון אַרבייטסטעג.

די ליגע פאַר'ן אַרבייטענדען א"י האָט זיך אויך געוואַנדען צו די אָנגעשטעלטע פון די גרעסערע פירמען און פאַבריקען זיי זאָלען אַרורכפיהרען די אַקציע.

טראַמוואַי-ליניע
זגערזש—פּיאָנטעק

(2) צוליב דעם, וואָס עס ווערט שוין פערענדיגט דאָס בויען פון שאָסיי זגערזש—פּיאָנטעק, איז די דירעקציע פון די לאָדזשער צופאָהר-טראַמוואַיען צוגעטרעטען צו פערלענגערען די טראַמוואַי-ליניע פון זגערזש קיין פּיאָנטעק.

אומגליקליכע פרוי בעט זיך רחמים ביי איהר מאַן

(–) אַן אומגליקליכע איינוואַהנערין פון אַסטראָווצע בעט איהר מאַן העניך ראָזענפעלד, וועלכער האָט זי פערלאָזט און געפינט זיך איצט אין לאָדז און האַלט זיך אויף אין פּאַלוטער מאַרק אַז ער זאָל רחמנות האָבען אויף איהר: זי איז קראַנק, עלענד און קען זיך קיין עצה נישט געבען. ס'וואָלט טאַקע געווען אַ יושר, אַז העניך ראָזענפעלד, וועלכער איז אַ יוד אַ למדן, זאָל זיך זעהען מיט זיין פרוי, וועלכע האַלט זיך אויף ביי קלאַראַזסקי אויף וואַזאַרוקאַ 40.

מיט אַן אַעראָפּלאַן קיין לאָדז

זונטאָג איז פאָרגעקומען די חתונה פון לייטער פון דער לאָדזער אָפּטיילונג פון דער פירמע „באַט" ה' יוזעף הופערט. צו דער פייערונג פון דער חתונה איז פון זלין (טשעכאָסלאָוואַקיע) געקומען דער הויפּט-דירעקטאָר פון דער פירמע אויף אייראָפּע ה' טאָמאַש מאַקסימאָוויטש אויף אַן אַעראָפּלאַן פון דער עסקאַדרע פון דער פירמע „באַט".

דירעקטאָר מאַקסימאָוויטש איז נאָך דער חתונה-פייערונג אָפּגעפלויגען מיט'ן אַעראָפּלאַן ווייטער.

טרינקט נור כשר'ען ווין „באַרווין" מעבדיל באַרנשטיין'ס

דערווייל אהן טאָגעס און בערעטען

ווי בעוואוסט האָבען פון היינט אָן געדאַרפט איינגעפיהרט ווערען טאָגעס און בערעטען פאַר די ריכטער און אַדוואָקאַטען אין די קרייז-געריכטען. לויט אַ צירקולאַר פון'ם יוסטיץ-מיניסטעריום ווערט דאָס איינפיהרען די טאָגעס און בערעטען אָפּגעלעגט ביז'ן 1 יאַנואַר 1931. ביז צו דער צייט זעגען פאַר די ריכטער און אַדוואָקאַטען פערפליכטענד נאָר טונקעלע אַנצוגען.

אַ לעהרער-צוזאַמענפאָהר

(א) דעם 24., 25. און 26. ד. ח. וועט אין לאָדז פאָרקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון די לעהרער פון די פאָלקס-שולען אין גאַנץ פּוילען. אויף דעם צוזאַמענפאָהר וועט צווישען אַנדערע אויך בעהאַנדעלט ווערען די פראַגע וועגען צוזאַמענגיסען זיך מיט'ן פעראיין פון די יודישע לעהרער פון די מיטעל- און פאָלקס-שולען.

Restauracja M. WOLF

Łódź, Narutowicza 5

Telefon 146-84

wydaje znane ze swej dobroci

Śniadania, obiady i kolacje

à la Cart po cenach konkurencyjnych

na żądanie pół porcje.

Specjalność: **GOLONKI i FLAKI**

Oryg. pilzner z beczki oraz Anstadta.

UWAGA: Lokal otwarty do 2-giej w nocy

Chleb gratis! Wieczorem koncert Chleb gratis!

Bufet zaopatrzony wszelkiego rodzaju

TRUNKI krajowe i zagraniczne.

Bufet zaopatrzony w **zimne i gorące zakąski** przez cały dzień.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראַלאָג

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירן, בלאָז און האַרן-קראַנקהייטען

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אָן פון 4–7 אָוונד.

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27

tel. 51-78

הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און ליבשאַפטס-לאַיגנס

נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט

Dr. med.

LAJCHTER

צאָהן-כירורג

Chor. szczęk, dziąseł podniebienia, języka it.p

przeprowadził się

na ZIELONĄ 9

Ip. front, tel. 149-66

od 1½–5 po poł.

W. EYCHNER

אַגינעקאָלאָג-אַקושער

זגערזשער 11.

טעל. 134-72

נעמט אָן פון 6–8 אָוונט

פאַר 120 זל.

צו פערקויפען אַ נייעם שווייצאַרישן פּאַטעפאָן

צו ערפאַהרען

16 ווכאָדניאַ 16,

וואוינונג 9.

אַ רונדמאַשין

156-גע"מ מיט אַ זעלבסט-... צו ערפאַהרען ביי ליפּאַנט 3 וואוינ. ... בים הויזוויר.

דעטעקטאָרען קאָמפּלעט

מיט אַ סלוכאַווקע און אַנטענע פון 28 זל.

RADIO - LLOYD

Przejazd 8.

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה

בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש,

אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום

איבער דעם זאָלסטו נאָר קומען אין מיין רעכטסקאָנסולענטען-ביוראָ צו ה' מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

(זאַכאָדניאַ 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, גענוי סענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַרוואַלאַציעס, סלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, וועגען דירות אין אורוגאַנד ראָזיצמאַשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. מיט אַכטונג

ד. מאַנעלאַ, רעכטסקאָנסולענט

פּעטריקאָווער 17.

Dr. med. **H. KRAUSKOPF**

אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 45, טעל. 13-47

נעמט אָן פון 4 ביז 7 אין אָוונד.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 126-87

ספּעציעל אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען

נעמט אָן פון 8-2 נ.מ. און פון 5-9 אָוו.

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

פּעטריקאָווער 10, טעל. 31-86

נעמט אָן פון 8-9½ פריה און פון 3-4½ נאָכמ.

צאָהן-אַרצט

St. Gelberg

וואוינט יעצט

Zawadzka 14, tel. 108-33

נעהמט אָן פון 10-2 און פון 4-7

אַ שטוב מיט אַ קוך

איז פון זאָפאָרט איבערצוגעבען

אויף גוטע בעדינגונגען אויפ'ן 2. שט. לינקע אָפּ.

צו ערפאַהרען ביי פלאַקסנער, זגערזשער 10

פון 11 ביז 3 נאָכמיטאָג.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר וועגערישע הויט-קראַנקה, און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען. קוואַרץ-לאָמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.

-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. --

פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען

זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.

– בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען. –

וויזיט 3 זל.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען.

ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.

נעמט אָן אין דערהיים פון 3—5 נאָכמ.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַראוירען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.

קאָנסטאַנטינער 9, טעלע/אָן 27-81.

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5

אַ שטוב איז פאַרטער אָדער אַ טרוקענער קעלער

מיט עלעקטרי, מעגליך מיט אַ קאָנצעסיע אויף אַ הערקשטעל אין דער געגענד קילינסקי, פּאָמאָרסקאַ, פּאָלודניאָווע ביז צעגעלניאַנאַ ווערט געזוכט.

אָפּערטען אין אַדמיניסטראַציע פאַר קאָ צעסיע.

אַ ליכטיג לעבען!!!

עלעקטרישע זשיראַנדאָלען

פון אייגענער אויסאַרבייטונג צו די ביליגסטע פּרייזן פון 20 זל.

אָו, אויך זשאַרובקעס

די בעסטע מאַרקעס מיט 30 פּראָצ. ביליגער ווי וויאַ איבעראַל — — — —

מ. זענדעל

פּלאַץ וואָלנאָשטשי 9

פּר. ניי'ר מאַרק רוג נאָוואָמיעסקאַ

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און דענטיסטישער קאַבינעט.

גושזשינער 11, טעלעפאָן 3763

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר אימיך נאָז, האַלז, אויערן קר	4½—5½
ד"ר קערשנער קינדער-קראַנקה.	9-11 4½-5
ד"ר ... אינערליכע קראַנקהייטען	12—2
ד"ר לוביטש הויט און געשלעכטס-קר.	12½ – 1½
ד"ר שמירגעלד נערווען און ... קר.	1—2
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	2—3
ד"ר שמערלאַזסקי פרויען- און געבורטס-הילף	4½—5½

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א.א.

אימפּפונגען געגען שקאַרלאַטין.

אַ רענטגען-אינסטיטוט.

צאָהן-קאַבינעט 10—1 3—6

קינסטליכע ציין, קראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאַג

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז – 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ 6– זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד – 8 זל.

פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פערענטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען; אין טעקסט—40 „ „ 4 „ 60—; נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ 8 „ 18—. פאַר אַ מילימעטער-שורה: אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.